

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร
ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

STATE OF AGRICULTURE TEACHING - LEARNING
IN SECONDARY SCHOOLS OF TAK PROVINCE

ฉพ.
จ 253๙
9558

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 143689
วัน,เดือน,ปี 27 ก.ย. 2559

b. 12385192
i. ....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้วงบเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

KMITL-2015-ED-M-241-014

STATE OF AGRICULTURE TEACHING - LEARNING
IN SECONDARY SCHOOLS OF TAK PROVINCE

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE IN AGRICULTURAL EDUCATION
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2015

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
KMITL-2015-ED-M-241-014
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2015

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S INTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร
ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก
State of Agriculture Teaching-Learning
in Secondary Schools of Tak Province

นักศึกษา

นางสาวจันทร์จิรา จันทรโณม

รหัสประจำตัว

56603266

ปริญญา

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชา

ครุศาสตร์เกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชดากร พลภักดี

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
ผศ.ดร.ศราวุธ อินทรเทศ	
ผศ.ดร.รัชดากร พลภักดี	
รศ.ดร.ภักพงศ์ ปวงสุข	
ผศ.ดร.ภัทรวรรณ จีระพัฒนสุนทร	

วัน / เดือน/ ปี ที่สอบ

15 พฤศจิกายน 2558 เวลา 11.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ

ณ ห้องเรียนปริญญาเอก คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

KING MONGKUT INSTITUTE OF TECHNOLOGY JOMKULABANG

คณะกรรมการอุตสาหกรรมรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร
ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

State of Agriculture Teaching - Learning
in Secondary Schools of Tak Province

นักศึกษา

นางสาวจันทร์จีรา จันทร์โถม

รหัสประจำตัว

56603266

ปริญญา

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชา

ครุศาสตร์เกษตร

พ.ศ.

2558

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร. รัชดากร พลภักดิ์

บทคัดย่อ

วิจัยเรื่องนี้มีจุดมุ่งหมาย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก ประชากรคือ ผู้สอนด้านงานเกษตรระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก จำนวน 22 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า มีการจัดสภาพการเรียนการสอนด้านงานเกษตรอยู่ในระดับมากจำนวน 5 รายการได้แก่ ด้านกิจกรรมการสอน ($\mu = 3.81$) ด้านการวัดและประเมินผล ($\mu = 3.76$) ด้านแผนการสอน ($\mu = 3.70$) ด้านสื่อการสอน ($\mu = 3.64$) และด้านวิธีการสอน ($\mu = 3.60$) มีการจัดสภาพการเรียนการสอนด้านงานเกษตรอยู่ในระดับปานกลางเพียง 1 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ($\mu = 3.45$) ข้อเสนอแนะพบว่า ควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพิ่มเติม จัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับความรู้ของนักเรียน สื่อและอุปกรณ์ต้องเพียงพอต่อการปฏิบัติงานจริง วิธีการสอนควรให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง กิจกรรมการสอนควรเน้นการปฏิบัติงานในชั่วโมง และควรเลือกใช้วิธีการประเมินผลให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ และเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Thesis Title	State of Agriculture Teaching - Learning in Secondary Schools of Tak Province
Student	Miss Chanchira Chanchom
Student ID.	56603266
Degree	Master of Science
Program	Agricultural Education
Year	2015
Thesis Aavisor	Assoc. Prof. Dr. Ratchadakorn Phonpakdee

ABSTRACT

The purposes of this study were to: 1) to study the teaching in agriculture part of secondary school in Tak province 2) study the suggestion about teaching in agriculture part of secondary school in Tak province. Population was 22 agricultural teachers in secondary school in Tak province. The tools of this study was interview. Statistics was frequency, percentage, and standard deviation.

The results revealed that the state of agriculture teaching – learning situations in secondary schools of Tak province was in the high level for five dimensions : teaching activities ($\mu= 3.81$), measurement and evaluation ($\mu=3.76$), lesson plan ($\mu=3.70$), teaching media($\mu=3.64$), and teaching method($\mu=3.60$). There was 1 dimension in the medium level that was curriculum ($\mu= 3.45$). The suggestions of the study were 1) the schools should have extra-curriculum 2) the teachers should do lesson plan based on knowledge of students 3) teachers should have media and equipment enough for learning practice 4) the teachers should assign their students to learn by doing 5) the teacher should emphasize on practicing in learning hours 6) the teachers should select evaluation method appropriate with learning and capability of student.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ก็ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.รัชดากร พลภักดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ และช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์.ดร. พิรพงศ์ ทิพนาค รองศาสตราจารย์.ดร. ภักพงศ์ ปวงสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.กาญจนา บุญภักดี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภทรรรณัน จีรพัฒน์ธนธร ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ศราวุธ อินทรเทศ และ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในขั้นตอนสุดท้ายจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ และผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษกาญจนา แสงแก้ว ครูชำนาญการพิเศษสนทยา ปาจริยาวัฒน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร.ศศิธร จารุสมบัติ ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของเครื่องมือวิจัยในครั้งนี้ เพื่อปรับปรุงให้มีคุณภาพและมีความเหมาะสมต่อการวิจัย และขอขอบคุณท่าน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 ที่ให้ความร่วมมือในการ เป็นกลุ่มตัวอย่าง ให้ผู้วิจัยได้เป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบแต่ บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

จันทร์จิรา จันทร์โถม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	III
สารบัญ.....	IV
สารบัญตาราง.....	VI
สารบัญภาพ.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตงานวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
2.1 งานเขตรในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา.....	8
2.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนเขตร.....	9
2.2.1 หลักสูตร.....	11
2.2.2 แผนการสอน.....	12
2.2.3 สื่อการเรียนการสอน.....	15
2.2.4 วิธีการสอน.....	18
2.2.5 กิจกรรมการสอน.....	21
2.2.6 การวัดและประเมินผล.....	23
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
3.1 ประชากร.....	30
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	31
3.3 วิธีการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	32

เอกสารนี้เป็นเอกสารหลังวันเวสสำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์.....	34
4.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก.....	36
4.3 สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตากจำแนกตาม ขนาดโรงเรียน.....	43
4.4 ข้อเสนอแนะของสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับ.....	44
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	50
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	50
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	53
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	64
ภาคผนวก ก หนังสือราชการประกอบการดำเนินการวิจัย.....	65
ภาคผนวก ข รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	68
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย.....	72
ประวัติผู้เขียน.....	79

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1 แสดงจำนวนประชากรทั้งหมด.....	5
3.1 แสดงรายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต38.....	30
4.1 ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์.....	34
4.2 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตร.....	36
4.3 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านแผนการสอน.....	37
4.4 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอน.....	38
4.5 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านวิธีการสอน.....	39
4.6 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านกิจกรรมการสอน.....	40
4.7 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล.....	41
4.8 แสดงสรุปผลการศึกษาด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร.....	42
4.9 แสดงการเปรียบเทียบการศึกษาด้านงานเกษตรจำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	43
4.10 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านงานเกษตรในจังหวัดตาก.....	48

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

2.1 แสดงกรวยประสมการณ์ของ เอ็ดการ์ เดล.....16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพพื้นฐานของคนในสังคมไทย ประชากรประมาณสองในสามอยู่ในภาคเกษตร การพัฒนาการเกษตรจึงเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาประเทศมาตลอด ดังนั้นการศึกษาด้านการเกษตรจึงเป็นที่ได้รับความสำคัญอย่างสูงในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับ (คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : 2555) งานเกษตรเป็นหนึ่งในวิชาที่กระทรวงศึกษาธิการบรรจุอยู่ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยมุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ และการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสาระสำคัญของวิชางานเกษตรจะอยู่ในสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว ซึ่งเป็นสาระที่เกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวยุคใหม่และสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน ให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง (สุรินทร์ เสดียรศิริวิวัฒน์. 2554 : 291) หากการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่คาดหวังไว้ย่อมเป็นการพัฒนาประชากรส่วนใหญ่ของประเทศให้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองและครอบครัวได้

ในปัจจุบันหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้นักเรียน เรียนรู้ทั้งหมด 8 กลุ่มสาระ ดังนี้ ภาษาไทย สังคมศึกษา ฯ การงานอาชีพ ฯ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ ศิลปะ และ สุขศึกษา พลศึกษา และแต่ละกลุ่มสาระก็ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาผู้เรียน และในแต่ละรายวิชาจะมีมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อเป็นตัวกำหนดให้นักเรียนบรรลุ การจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามที่คาดหวังและตัวชี้วัดเป็นสิ่งที่จะระบุว่าผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น และเป็นเกณฑ์ในการวัดผลและประเมินผลเพื่อพัฒนา คุณภาพของผู้เรียน ซึ่งตัวชี้วัดจะแบ่งเป็น

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3)
2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย การจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้แบ่งการศึกษาเป็น 3 ระดับ ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ระดับประถมศึกษา(ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6) เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่านการเขียน การคิดคำนวณ การคิดพื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัด และความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตัว มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำรงชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐาน ในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) เป็นระดับการศึกษาที่มุ่งเน้นการเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะกระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 6) จากจุดมุ่งหมายของการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาจึงเป็นช่วงชั้นที่มีความสำคัญมาก เพราะเป็นช่วงชั้นที่เตรียมให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้รับมาจากการศึกษาทั้งหมดตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาเข้าสู่การประกอบอาชีพในอนาคต หรือเข้าศึกษาต่อในสาขาวิชาที่สนใจเพื่อประกอบอาชีพในอนาคต ทำให้การศึกษาในช่วงชั้นนี้มีความสำคัญมากที่สุด

ในปัจจุบันการจัดการศึกษา พบว่า ด้านการเกษตรยังไม่บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่คาดหวังไว้ ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงานของผู้สอน ด้านการใช้หลักสูตรและเนื้อหา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล (อิริชา จำปาเงิน. 2544 : บทคัดย่อ) เป็นผลทำให้การจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรไม่บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายจึงต้องวิจัยเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว ปัญหาหลักอีกประการหนึ่งของผู้สอนด้านการเกษตรคือ วิธีการสอน ผู้สอนด้านงานเกษตรยังคงใช้วิธีการสอนแบบสาธิต เป็นวิธีการสอนที่ดีแต่ยังไม่มีมีการประยุกต์ใช้วิธีการสอนอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ยิ่งขึ้น (ภารดี บุญนุ้ม. 2541 : บทคัดย่อ) ปัญหาที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยในการปฏิบัติงานเกษตรไม่เหมาะสม เช่น ขาดแคลนครูเกษตรและงบประมาณ ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่บรรลุผลตามเป้าหมายของหลักสูตรได้ (ศรีวิไล ชัยขาว. 2543 : บทคัดย่อ) ครูเกษตรจึงควรตระหนักในการพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้านให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการสอน ด้านเนื้อหาวิชาการ และด้านงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำเอกสารนี้ไปใช้ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกเหนือจากงานสอน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ครูเกษตรควรมีการแสวงหาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (ศศิธร น่วมเจริญ, 2545 : บทคัดย่อ) จังหวัดตากเป็นจังหวัดในภาคตะวันตกหรือบางแห่งจัดอยู่ในภาคกลางตอนบนของไทย มีพื้นที่มากเป็นอันดับ 4 ของประเทศ จังหวัดตากมีพื้นที่ประมาณ 10,254,156 ไร่ หรือประมาณ 16.41 ล้านตารางกิโลเมตร โดยเป็นพื้นที่ป่าไม้ 8.8 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 86.75 และมีพื้นที่การเกษตร 1.20 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 11.39 สภาพพื้นที่ของจังหวัดตากส่วนใหญ่ ประกอบด้วยภูเขาสูงสลับซับซ้อน และมีพื้นที่รวมสำหรับใช้การเกษตรเพียงเล็กน้อย พืชเศรษฐกิจ ที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวนาปี ข้าวนาปรัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่วเขียวถั่วมัน มันสำปะหลัง (องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก : 2555) จากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขาสลับซับซ้อนทำให้มีพื้นที่ทำการเกษตรเพียงเล็กน้อยประกอบกับประชากรขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ขาดความรู้ในการทำการเกษตร ทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตร เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและทำการเพาะปลูก โดยเฉพาะในพื้นที่ติดต่อกับชุมชน และตามแนวชายแดนที่มีชาวกะเหรี่ยงและชาวเขา อาศัยอยู่ ซึ่งบางพื้นที่ทำในรูปแบบการค้าทั้งที่ดิน และไม้แปรรูป สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาคือการปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่ประชาชน และให้ความรู้เกี่ยวกับการทำการเกษตรที่ถูกต้องอย่างยั่งยืน โดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนด้วย

จากการศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้าน พบว่า ในจังหวัดตากเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่มาก แต่ไม่สามารถทำการเกษตรได้เนื่องจากพื้นที่ที่มีอยู่เป็นเชิงเขาสลับซับซ้อน จึงทำให้เกิดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้เพื่อทำการเกษตร โดยในการจัดการศึกษาด้านการเกษตรเป็นแนวทางสำคัญในการแก้ปัญหาที่มีอยู่ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการทำการเกษตรอย่างถูกต้องเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว เมื่อการจัดการเรียนการสอนด้านการเกษตร มีคุณภาพบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่คาดหวัง ย่อมทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักการในการประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่ถูกต้อง สามารถบริหารจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติของตนเองที่มีอยู่ให้เกิดผลผลิตที่คุ้มค่าสูงสุด โดยคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติต่อไปอีก ทำให้ปัญหาการบุกรุกที่ป่าที่เป็นปัญหาหลักของจังหวัดตากลดลง โดยการสร้างเจตคติที่ดีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาตินั้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดการศึกษาด้านการเกษตร สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านเกษตรในระดับมัธยมศึกษาต้องมีคุณภาพ โดยปัจจุบันยังพบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการเกษตรอยู่มาก ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับมัธยมในจังหวัดตาก มีความสำคัญอย่างยิ่งในการนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนด้านการเกษตรเพื่อให้ การจัดการศึกษาด้านงานเกษตรบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่คาดหวังไว้ เพื่อช่วยให้พัฒนาบุคลากร ด้านการเกษตรในอนาคตให้เข้าใจหลักการทำการเกษตรอย่างถูกต้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดตาก
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดตาก

1.3 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของครูที่สอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษา โดยศึกษาผู้สอนด้านงานเกษตรระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก ประกอบด้วยทั้งหมด 6 ด้านดังนี้ (1) ด้านหลักสูตร ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะ ความเหมาะสม เป้าหมาย และแนวทางของหลักสูตรงานเกษตร และแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (2) ด้านแผนการสอน ศึกษารูปแบบการเตรียมแผนการสอน วิธีการเตรียมแผนการสอน หลักการจัดเตรียมแผนการสอน ที่เหมาะสมด้านงานเกษตร (3) ด้านสื่อการสอน ศึกษาการเตรียมสื่อการสอน สื่อการสอนที่ใช้ด้านงานเกษตร ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอน ประสิทธิภาพการใช้สื่อการสอน (4) ด้านวิธีการสอน ศึกษาการใช้วิธีการสอนต่าง ๆ ในการสอนวิชางานเกษตร วิธีการสอนที่เหมาะสมกับการสอนงานเกษตร (5) ด้านกิจกรรมการสอน ศึกษาการเตรียมการสอนโดยใช้กิจกรรม การใช้กิจกรรมการสอนงานเกษตร (6) ด้านการวัดและประเมินผล ศึกษาวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับการสอนงานเกษตร เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 ขอบเขตงานวิจัย

การทำวิจัยเรื่องนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร จากผู้สอนงานเกษตรระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก ปีการศึกษา 2557 ในด้านหลักสูตร ด้านแผนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน ด้านกิจกรรมการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ศึกษาจากผู้สอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 จังหวัดตาก ทั้งหมด 20 โรงเรียน รวม 22 คน

ตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนประชากรทั้งหมด

ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนประชากร
1	โรงเรียนตากพิทยาคม	1
2	โรงเรียนถนนอมราษฎรบำรุง	1
3	โรงเรียนผดุงปัญญา	1
4	โรงเรียนวังประจวบพิทยาคม	1
5	โรงเรียนวังหินกิตติพิทยาคม	1
6	โรงเรียนด่านแม่ละเมาพิทยาคม	1
7	โรงเรียนแม่กุพิทยาคม	1
8	โรงเรียนแม่ปะพิทยาคม	1
9	โรงเรียนสรรพรพิทยาคม	1
10	โรงเรียนท่าสองยางพิทยาคม	3
11	โรงเรียนทุ่งฟ้าพิทยาคม	1
12	โรงเรียนบ้านตาก (ประชาวิทยาคาร)	1
13	โรงเรียนนาโบสถ์พิทยาคม	1
14	โรงเรียนวังเจ้าพิทยาคม	1
15	โรงเรียนพบพระพิทยาคม	1
16	โรงเรียนแม่จะเรวพิทยาคม	1
17	โรงเรียนแม่ระมาดพิทยาคม	1
18	โรงเรียนยกกระบัตรพิทยาคม	1
19	โรงเรียนสามเงาพิทยาคม	1
20	โรงเรียนอุ้มผางพิทยาคม	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียน การสอนของครูที่สอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ในจังหวัดตาก ประกอบด้วย 6 ด้านได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านแผนการสอน ด้านสื่อการสอน ด้านวิธีการสอน ด้านกิจกรรมการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ด้านหลักสูตร หมายถึง หลักสูตรสถานศึกษาการจัดเนื้อหาวิชางานเกษตร ซึ่งมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ระยะเวลาจัดการเรียนมีความเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การ ปฏิบัติ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียนโดยตรง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านงานเกษตรไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

ด้านแผนการสอน หมายถึง การเตรียมการสอนด้านงานเกษตรให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบ ของการสอนเพื่อนำเสนอเนื้อหาแก่ผู้เรียน โดยใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนงานเกษตร ตามศักยภาพของผู้เรียน พร้อมกับบูรณาการกับรายวิชาอื่นๆ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนเป็นไปอย่างราบรื่น

ด้านสื่อการสอน หมายถึง สื่อที่หลากหลายในการใช้จัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีแหล่งค้นคว้า สื่อภาพยนตร์ และโทรทัศน์ จัดป้ายนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

ด้านวิธีการสอน หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ด้านงานเกษตรให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมตามจุดมุ่งหมาย โดยการศึกษาวิเคราะห์จากตัวอย่าง เปิดโอกาสพูดคุยแลกเปลี่ยน ศึกษาจากเรื่องที่สมมติขึ้น บทเรียนสำเร็จรูป ทักษะกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ฝึกใช้ความรู้ใน สถานการณ์ใหม่ๆ

ด้านกิจกรรมการสอน หมายถึง มีกิจกรรมในการจัดการสอนด้านงานเกษตรที่เหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาตรงจุดมุ่งหมาย อย่างมีมาตรฐานในการดำเนินกิจกรรม และมีระยะเวลา เหมาะสม

ด้านการวัดและประเมินผล หมายถึง วิธีการประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ โดยต้องมีความสอดคล้องกับรายวิชา แล้วแจ้งผลการประเมินเพื่อให้ผู้เรียนนำไปปรับปรุงแก้ไขให้ บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

วิชางานเกษตร หมายถึง วิชาในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ครอบคลุม เนื้อหา วิชาการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ โครงการฝึกทักษะทางการเกษตร ที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ตอนต้นและตอนปลาย ในโรงเรียนที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงาน อาชีพและเทคโนโลยี ปีการศึกษา 2557 จังหวัดตาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้สอน หมายถึง ผู้ทำการสอนนิช่างานเกษตรระดับชั้นมัธยมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 3 และ 4) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 ในจังหวัดตาก ปีการศึกษา 2557

1.6 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. ผู้สอนด้านงานเกษตรได้ทราบถึงสภาพทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดตาก ในด้านหลักสูตร ด้านแผนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งสามารถนำผลการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 ผู้บริหาร ได้ทราบถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดตาก เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายในการพัฒนาสภาพการจัดการศึกษาเกษตรในระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดตากต่อไป
3. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร ทำให้มีผู้เรียนเจตคติที่ดีต่องานเกษตร และมีความเข้าใจในหลักการทำงานเกษตรที่ถูกต้อง ทำให้สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นของตนเองให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนการสอนเป็นกระบวนการจัดการสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ในลักษณะที่ต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านงานเกษตรเป็นด้านที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยแบ่งออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

- 2.1 งานเกษตรในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา
- 2.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนเกษตร
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 งานเกษตรในหลักสูตรระดับมัธยมศึกษา

วิชางานเกษตรจัดอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 213)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพและการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นสาระเกี่ยวกับการทำงานในชีวิตประจำวัน ช่วยเหลือตนเอง ครอบครัว และสังคมได้ในสภาพเศรษฐกิจที่พอเพียง ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เน้นการปฏิบัติจริงจนเกิดความมั่นใจ และภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของตนเอง
2. การออกแบบและเทคโนโลยี เป็นสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถของมนุษย์อย่างสร้างสรรค์ โดยนำความรู้มาใช้กับกระบวนการเทคโนโลยีสร้างสิ่งของเครื่องใช้หรือเพิ่มประสิทธิภาพในการดำรงชีวิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นสาระเกี่ยวกับกระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศ การติดต่อสื่อสาร การค้นหาข้อมูล การใช้ข้อมูลและสารสนเทศ การแก้ปัญหาหรือการสร้างงาน คุณค่าและผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

4. การอาชีพเป็นสาระที่เกี่ยวข้องกับทักษะที่จำเป็นต่ออาชีพ เห็นความสำคัญของคุณธรรม จริยธรรม และเจตคติที่ดีต่ออาชีพ ใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสม เห็นคุณค่าของอาชีพสุจริต และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ

ในการจัดการศึกษาด้านการเกษตรจัดอยู่ในสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จัดให้มีการศึกษาปีการศึกษาละ 80 ชั่วโมง 2 หน่วยกิต รวม 240 ชั่วโมง และในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดให้มีการศึกษาปีการศึกษาละ 40 ชั่วโมง 1 หน่วยกิต รวม 120 ชั่วโมง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 215 - 217) ได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนตามความมุ่งหวังกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดเข้าใจกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหาและทักษะการจัดการ มีลักษณะนิสัยการทำงานที่เสียสละ มีคุณธรรม ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า มีความคิดสร้างสรรค์ ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ เข้าใจแนวทางการเลือกอาชีพ การมีเจตคติที่ดีต่องานและเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพ วิธีการทำงานทำ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับการมีงานทำ วิเคราะห์แนวทางเข้าสู่อาชีพ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ต่ออาชีพที่สนใจ และประเมินทางเลือก ในการประกอบอาชีพที่สอดคล้องกับความรู้ ความถนัด และความสนใจ และการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมุ่งหวังให้เกิดความเข้าใจวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิตสร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ การทำงานร่วมกัน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา และทักษะการแสวงหาความรู้ ทำงานอย่างมีคุณธรรม และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน มีประสบการณ์ในอาชีพที่ถนัดและสนใจรวมทั้งมีคุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ

2.2 สภาพการจัดเรียนการสอนเกษตร

ความหมายของสภาพ

สมพร วรรณวัลย์ (2533 : 334) กล่าวว่าสภาพ หมายถึง ความเป็นเองตามธรรมดา

ราชบัณฑิตยสถาน (2546 : 38) ให้นิยามคำว่า สภาพ หมายถึง ความเป็นเองตามธรรมดา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าหรือตามธรรมชาติ เช่น สภาพความเป็นอยู่ สภาพดินฟ้าอากาศ

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากที่กล่าวมานั้น สภาพ จึงหมายถึง ความเป็นธรรมชาติ ความเป็นธรรมชาติของสถานะหนึ่ง ๆ ตามธรรมชาติ

ความหมายของการสอน

สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์ (2550 : 6) ได้ให้ความหมายของการสอนว่า คือ การจัดสิ่งเร้าและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับพันธุกรรม และสภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Carter V. Good (1973 : 588) ได้ให้ความหมายของการสอนไว้ 2 นัย คือ นัยแรก การสอน หมายถึง การให้การศึกษาอบรมสั่งสอนนักเรียนตามสถานทั่ว ๆ ไป นัยที่สอง การสอน หมายถึง การจัดสถานการณ์ หรือการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้โดยง่าย

Langford (1968 : 114) กล่าวว่า การสอน คือ กิจกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลคนหนึ่งยอมรับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ของบุคคลอีกคนหนึ่ง (การสอนจึงเป็นกิจกรรมที่ครูกระทำเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้)

จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น การสอน จึงหมายถึง กิจกรรมที่เกิดขึ้นจากบุคคลหนึ่งสู่บุคคลหนึ่งในการถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความหมายของสภาพการจัดการเรียนการสอน

พิริยะ ตระกูลสว่าง และคณะ (2555 : Online) สภาพการจัดการเรียนการสอน หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ของการเรียนการสอนที่ได้รับการจัดให้มีความสัมพันธ์กันและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบหลักคือ ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร แผนการสอน สื่อการสอน วิธีการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล

แสงจันทร์ มโนสร้อย (2550 : 18) ให้นิยามสภาพการจัดการเรียน การสอน ไว้ว่าหมายถึง ลักษณะ รูปแบบ ขั้นตอน หรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน

นุชนารถ สิงห์อินทร์ (2550 : 35) ให้นิยาม สภาพการจัดการเรียนการสอน ไว้ว่า หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สภาพการจัดการเรียนการสอน หมายถึง องค์ประกอบต่าง ๆ ของการเรียนการสอนที่ได้รับการจัดให้มีความสัมพันธ์กันและส่งเสริมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายตามธรรมชาติที่เป็นอยู่ โดยนอกจากการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนแล้ว ข้อมูลการจัดการเรียนการสอนวิชาการเกษตรพื้นฐานในระดับชั้นมัธยมศึกษา ยังพบว่า องค์ประกอบที่ส่งผลต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนมี 6 ด้าน ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.1 หลักสูตร

Tyler (1969 : 79) กล่าวว่าหลักสูตรเป็นสิ่งที่เด็กจะต้องเรียนรู้ทั้งหมด โดยมีโรงเรียนเป็นผู้วางแผนและกำกับเพื่อให้บรรลุถึงจุดหมายของการศึกษา

Taba (1962 : 11) กล่าวว่าหลักสูตรเป็นแผนการเกี่ยวกับการเรียนรู้

Good (1945 : 157) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ 3 ประการ ดังนี้ คือ

1. หลักสูตร หมายถึง เนื้อหาวิชาที่จัดไว้เป็นระบบให้ผู้เรียนได้ศึกษา เพื่อสำเร็จหรือรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหนึ่ง
2. หลักสูตร หมายถึง ค่าโครงสร้างทั่วไปของเนื้อหาหรือสิ่งเฉพาะที่จะต้องสอน ซึ่งโรงเรียนจัดให้แก่เด็กเพื่อให้สำเร็จการศึกษา และสามารถเข้าศึกษาต่อในทางอาชีพต่อไป
3. หลักสูตร หมายถึง กลุ่มวิชาและการจัดประสบการณ์ที่กำหนดไว้ให้ผู้เรียนได้เรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียนและสถานศึกษา

চার্জ বাক্স (2538 : 7 - 8) ที่กล่าวเน้นว่า หลักสูตรประกอบด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดประสงค์ของการเรียนการสอน เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียน การสอน และประเมินผล

จากแนวคิดต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ซึ่งมีลักษณะเป็นกิจกรรม โครงการหรือแผน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน ได้พัฒนาและมีคุณลักษณะตามความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ประกอบไปด้วย จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาสาระ อัตราเวลาเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ และการวัดประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียนโดยตรง หลักสูตรสถานศึกษาในการจัดเนื้อหาวิชาแกนกลาง ซึ่งจำเป็นต้องมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน มีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีความเหมาะสมกับผู้เรียน ระยะเวลาจัดการเรียนมีความเหมาะสม เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียนโดยตรง ผู้เรียนสามารถนำความรู้ด้านงานเกษตรไปประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้

โดยหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 204 - 219) ระบุไว้ว่ากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพและเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข โดยหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานได้ระบุคุณภาพผู้เรียนตามระดับชั้นไว้ ดังนี้

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เข้าใจกระบวนการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการกลุ่มในการทำงาน มีทักษะ การแสวงหาความรู้ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา และทักษะการจัดการ มีลักษณะนิสัยการทำงานที่เสียสละ มีคุณธรรม ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและถูกต้อง และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างประหยัดและคุ้มค่า เข้าใจกระบวนการเทคโนโลยีและระดับของเทคโนโลยี มีความคิดสร้างสรรค์ในการแก้ปัญหาหรือสนองความต้องการ เลือกใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม สิ่งแวดล้อม และมีการจัดการเทคโนโลยีด้วยการลดการใช้ทรัพยากรหรือเลือกใช้เทคโนโลยีที่ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เข้าใจหลักการเบื้องต้นของการสื่อสารข้อมูล เครือข่ายคอมพิวเตอร์ หลักการและวิธีแก้ปัญหา หรือการทำโครงการด้วยกระบวนการทางเทคโนโลยีสารสนเทศ มีทักษะการค้นหาข้อมูล และการติดต่อสื่อสารผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างมีคุณธรรมและจริยธรรม และเข้าใจแนวทางการเลือกอาชีพ การมีเจตคติที่ดีและเห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และประสบการณ์ต่ออาชีพที่สนใจ

2. เมื่อสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้าใจวิธีการทำงานเพื่อการดำรงชีวิต สร้างผลงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะการทำงานร่วมกัน การจัดการ กระบวนการแก้ปัญหา และการแสวงหาความรู้ ทำงานอย่างมีคุณธรรม และมีจิตสำนึกในการใช้พลังงานและทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีกับศาสตร์อื่น ๆ เข้าใจแนวทางสู่อาชีพ การเลือก และใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมกับอาชีพ มีประสบการณ์ในอาชีพที่ถนัดและสนใจ และมีคุณลักษณะที่ดีต่ออาชีพ

2.2.2 แผนการสอน

ความหมายของแผนการสอน

ภพ เลหาไพฑูรย์ (2540 : 357) ให้ความหมายของแผนการสอนว่าแผนการสอน หมายถึง ลำดับขั้นตอนและกิจกรรมทั้งหมดของผู้สอนและผู้เรียน ที่ผู้สอนกำหนดไว้เป็นแนวทางในการจัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 133) ให้ความหมายของแผนการสอนว่า หมายถึง การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นแนวดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้งโดยกำหนดสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ ตลอดจนการวัดผลและการประเมินผล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรมวิชาการ (2545 : 73) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ คือผลของการเตรียมการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบโดยนำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา และกระบวนการเรียนรู้ โดยเขียนเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามศักยภาพของผู้เรียน

สรุปว่า แผนการสอน คือ การวางแผนการจัดกิจกรรมเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าอย่างละเอียด เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน และวิธีวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน แผนการสอนด้านงานเกษตรควรมีการเตรียมความพร้อมให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบของการสอนเพื่อนำเสนอเนื้อหาแก่ผู้เรียน โดยใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนงานเกษตรตามศักยภาพของผู้เรียน พร้อมกับบูรณาการกับรายวิชาอื่นๆ เพื่อให้กิจกรรมการเรียนการสอนต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนเป็นไปอย่างราบรื่น

สำลี รักสุทธี และคณะ (2544 : 136 – 137) กล่าวว่าแผนการเรียนรู้ จะประกอบไปด้วย 9 หัวข้อ ดังนี้ คือ

1. สาระสำคัญ (Concept) เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการของเรื่องหนึ่งที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน เมื่อเรียนตามแผนการสอนแล้ว
2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective) เป็นการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อเรียนจบตามแผนการสอนแล้ว
3. เนื้อหา (Content) เป็นเนื้อหาที่จัดกิจกรรมและต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนการสอน (Instructional Activities) เป็นการสอนขั้นตอนหรือกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนด
5. สื่อและอุปกรณ์ (Instructional Media) เป็นสื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการสอน
6. การวัดผลและประเมินผล (Measurement and Evaluation) เป็นการกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการวัดและประเมินผล ว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์ตามที่ระบุไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอนแยกเป็นก่อนสอน ระหว่างสอน และหลังสอน
7. กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมที่บันทึกการตรวจแผนการสอน
8. ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา เป็นการบันทึกการตรวจแผนการสอนเพื่อเสนอแนะหลังจากได้ตรวจสอบความถูกต้อง การกำหนดรายละเอียดในหัวข้อต่างๆ ในแผนการสอน
9. บันทึกการสอน เป็นการบันทึกของผู้สอน หลังจากนำแผนการสอนไปใช้แล้วเพื่อเป็นการปรับปรุงและใช้ในคราวต่อไป มี 3 หัวข้อ คือ

9.1 ผลการเรียนรู้ เป็นการบันทึกผลการเรียนด้านสุขภาพและปริมาณทั้ง 3 ด้าน คือด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งกำหนดในขั้นกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมิน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9.2 ปัญหาและอุปสรรค เป็นการบันทึก ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะสอน ก่อนสอน และหลังทำการสอน

9.3 ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข เป็นการบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุง การเรียนการสอน ให้เกิดการเรียนรู้ บรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนที่หลักสูตรกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ (2543 : 133) ไว้ว่าการวางแผนการสอน เป็นงานสำคัญของครูผู้สอน การสอนจะประสบผลสำเร็จ ด้วยดีหรือไม่มากนักน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับการวางแผนการสอนเป็นสำคัญประการหนึ่ง ถ้าผู้สอนมีการวางแผนการสอนที่ดีก็เท่ากับบรรลุจุดหมายปลายทางไปแล้วครึ่งหนึ่ง การวางแผนการสอนจึง มีความสำคัญหลายประการ ดังนี้

1. ทำให้ผู้สอน สอนด้วยความมั่นใจเมื่อเกิดความมั่นใจในการสอนย่อมจะสอนด้วยความ แคล่วคล่อง เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างราบรื่น ไม่ติดขัด เพราะได้เตรียมการทุกอย่างไว้พร้อมแล้ว การสอนก็จะดำเนินไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างสมบูรณ์

2. ทำให้เป็นการสอนที่มีคุณค่าคุ้มกับเวลาที่ผ่านไป เพราะผู้สอนสอนอย่างมีแผน มีเป้าหมาย และมีทิศทางในการสอน มิใช่สอนอย่างเลื่อนลอย ผู้เรียนก็จะได้รับความรู้ ความคิด เกิดเจตคติ เกิดทักษะ และเกิดประสบการณ์ใหม่ตามที่ผู้สอนวางแผนไว้ ทำให้เป็นการเรียนการสอน ที่มีคุณค่า

3. ทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามหลักสูตร ทั้งนี้เพราะในการวางแผนการสอน ผู้สอนต้อง ศึกษาหลักสูตรทั้งด้านจุดประสงค์การสอน เนื้อหาสาระที่จะสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล แล้วจัดทำออกมาเป็นแผนการสอน เมื่อผู้สอนสอนตาม แผนการสอน ก็ย่อมทำให้เป็นการสอนที่ตรงตามจุดหมายและทิศทางของหลักสูตร

4. ทำให้การสอนบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพดีกว่าการสอนที่ไม่มีการวางแผน เนื่องจากในการวางแผนการสอนผู้สอนต้องวางแผนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน รวมทั้งการจัดเวลา สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้เกิดการเรียนรู้ ได้โดยสะดวกและง่ายดายขึ้น ดังนั้นเมื่อมีการวางแผนการสอนที่รอบคอบและปฏิบัติตามแผน การสอนที่วางไว้ ผลของการสอนย่อมสำเร็จได้ดีกว่าการไม่ได้วางแผนการสอน

5. ทำให้ผู้สอนมีเอกสารเตือนความจำ สามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป ทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อน และเป็นแนวทางในการทบทวน หรือการออกข้อทดสอบเพื่อวัดผลประเมิน ผู้เรียนได้ นอกจากนี้ทำให้ผู้สอนมีเอกสารไว้ให้แนวทางแก่ผู้ที่เข้าสอนแทนในกรณีจำเป็น เมื่อผู้สอน ไม่สามารถเข้าสอนเองได้ ผู้เรียนจะได้รับความรู้และประสบการณ์ที่ต่อเนื่องกัน

6. ทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อผู้สอนและต่อวิชาที่เรียน ทั้งนี้เพราะผู้สอน สอนด้วยความพร้อม เป็นความพร้อมทั้งทางด้านจิตใจ และความพร้อมทางด้านวัตถุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ยังได้กล่าวไว้ถึงประโยชน์ของแผนการสอน ไว้ว่า

1. ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้น เพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง
2. ช่วยให้ครูมีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตร และสอนได้ทันเวลา
3. เป็นผลงานวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้
4. ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้มาสอนแทนในกรณีที่ผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

2.2.3 สื่อการเรียนการสอน

ประภัสสร โคตะขุน (2554 : 2) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางหรือช่องทางถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ โดยสื่อการเรียนนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้เรียน ผู้สอนได้แสดงบทบาท และเกิดความเข้าใจ ในวิชาที่เรียนที่สอนกันได้มากขึ้น

กิตานันท์ มลิทอง (2549 : 100) ได้ให้ความหมายคำว่า สื่อ ว่าเป็นคำมาจากภาษาละตินว่า ระหว่าง กล่าวคือเป็นข้อมูลสารสนเทศหรือเป็นตัวกลางข้อมูลส่งผ่านจากผู้ส่ง หรือแหล่งส่งไปยังผู้รับ เพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสามารถสื่อสารกันได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ประภัสสร โคตะขุน (2554 : 2 - 5) ในการเล่าเรียนเมื่อผู้สอนนำสื่อมาใช้ประกอบการสอน เรียกว่า “สื่อสอนการสอน” และเมื่อนำมาให้ผู้เรียนใช้เรียกว่า “สื่อการเรียน” โดยเรียกรวมกันว่า “สื่อการเรียนการสอน” หรืออาจจะเรียกสั้น ๆ ว่า “สื่อการสอน” หมายถึงสิ่งใดก็ตามไม่ว่าจะเป็น เทปบันทึกเสียง สไลด์ วิดยู โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผนภูมิ รูปภาพ ซึ่งเป็นวัสดุบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรือเป็นอุปกรณ์เพื่อถ่ายทอดเนื้อหา สิ่งเหล่านี้เป็นวัสดุอุปกรณ์ทางกายภาพที่นำมาใช้เทคโนโลยีการศึกษาเป็นสิ่งที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางทำให้การสอนส่งไปถึงผู้เรียน

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน จึงหมายถึง ตัวกลางหรือช่องทางถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นเทปบันทึกเสียง สไลด์ วิดยู โทรทัศน์ วีดิทัศน์ แผนภูมิ รูปภาพ ซึ่งเป็นวัสดุบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

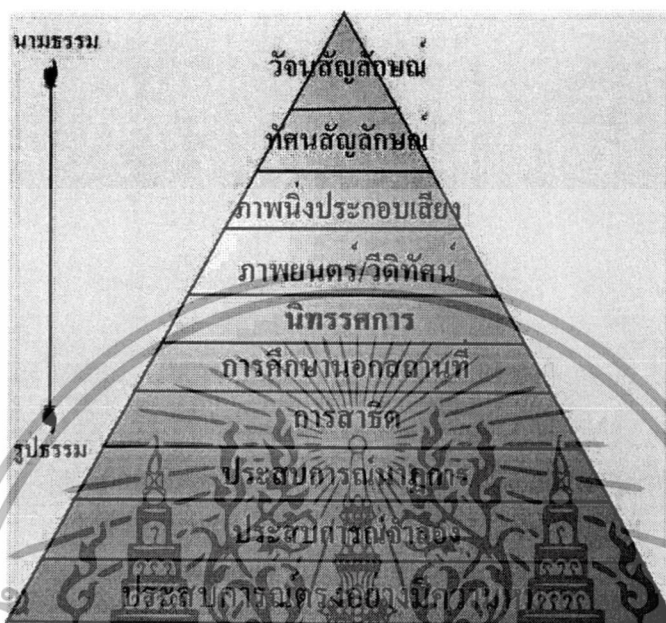
ประเภทของสื่อการเรียนการสอน สื่อการสอนสามารถแบ่งประเภทได้หลากหลาย ขึ้นอยู่กับหลาย ๆ ลักษณะตามมุมมองการใช้งาน ได้ดังนี้

1. แบ่งตามประสบการณ์การเรียนรู้

การแบ่งประเภทของสื่อการสอน ถ้าแบ่งตามระดับประสบการณ์ของผู้เรียนซึ่ง เอ็ดการ์ เดล (1969 : 107) ได้แบ่งสื่อการสอนออกเป็น 10 ประเภท โดยพิจารณาจากลักษณะของประสบการณ์ที่ได้รับจากสื่อการสอนประเภทนั้น โดยยึดเอาความเป็นรูปธรรมและนามธรรมเป็นหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการแบ่งประเภท และได้เรียงลำดับจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมที่สุดไปสู่นามธรรมที่สุด เรียกว่า “กรวยประสบการณ์” (Cone of Experience) ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงกรวยประสบการณ์ของ เอ็ดการ์ เดล
ที่มา : เอ็ดการ์ เดล (2557 : www.gotoknow.org)

ขั้นที่ 1 ประสบการณ์ตรงและมีความมุ่งหมาย (Direct Purposeful Experience) เป็นประสบการณ์ที่เป็นรากฐานของประสบการณ์ทั้งปวง เพราะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้เห็น ได้ยินเสียง ได้สัมผัสด้วยตนเอง เช่น การเรียนจากของจริง ได้ร่วมกิจกรรมการเรียนด้วยการลงมือกระทำ เป็นต้น

ขั้นที่ 2 ประสบการณ์จำลอง (Contrived Simulation Experience) จากข้อจำกัดที่ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนจากประสบการณ์จริงให้แก่ผู้เรียนได้ เช่น ของจริงมีขนาดใหญ่หรือเล็กเกินไป มีความซับซ้อน มีอันตรายจึงใช้ประสบการณ์จำลองแทน เช่น การใช้หุ่นจำลองของตัวอย่าง เป็นต้น

ขั้นที่ 3 ประสบการณ์นาฏการ (Dramatized Experience) เป็นประสบการณ์ที่จัดขึ้นแทนประสบการณ์จริงที่เป็นอดีตไปแล้ว หรือเป็นนามธรรมที่ยากเกินกว่าจะเข้าใจและไม่สามารถใช้ประสบการณ์จำลองได้ เช่น การละเล่นพื้นเมือง ประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 4 การสาธิต (Demonstration) คือ การอธิบายข้อเท็จจริง ความจริง และกระบวนการที่สำคัญด้วยการแสดงให้เห็นเป็นลำดับขั้นการสาธิตอาจทำได้โดยครูเป็นผู้สาธิต นอกจากนี้อาจใช้ภาพยนตร์ สไลด์และฟิล์มสตริป แสดงการสาธิตในเนื้อหาที่ต้องการสาธิตได้

ไม่ว่าการณ์ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่ 5 การศึกษานอกสถานที่ (Field Trip) การพานักเรียนไปศึกษาแหล่งความรู้ นอกห้องเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้หลาย ๆ ด้าน ได้แก่ การศึกษาความรู้จากสถานที่สำคัญ เช่น โบราณสถาน โรงงาน อุตสาหกรรม เป็นต้น

ขั้นที่ 6 นิทรรศการ (Exhibition) คือ การจัดแสดงสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งมีการสาธิตและการฉายภาพยนตร์ประกอบเพื่อให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้แก่ผู้เรียนหลายด้าน ได้แก่ การจัดป้าย นิทรรศการ การจัดแสดงผลงานนักเรียน

ขั้นที่ 7 ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ (Motion Picture and Television) ผู้เรียนได้เรียนด้วยการเห็นและได้ยินเสียงเหตุการณ์ และเรื่องราวต่าง ๆ ได้มองเห็นภาพในลักษณะการเคลื่อนไหวเหมือนจริงไปพร้อม ๆ กัน

ขั้นที่ 8 การบันทึกเสียง วิทยุ และภาพนิ่ง (Recording, Radio and Picture) ได้แก่ เทปบันทึกเสียง แผ่นเสียง วิทยุ ซึ่งต้องอาศัยเรื่องการขยายเสียง ส่วนภาพนิ่ง ได้แก่ รูปภาพทั้งชนิดโปร่งแสงที่ใช้กับเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ สไลด์ภาพนิ่งจากคอมพิวเตอร์ และ ภาพบันทึกเสียงที่ใช้กับเครื่องฉายภาพทึบแสง

ขั้นที่ 9 ทศสัญลักษณ์ (Visual Symbol) มีความเป็นนามธรรมมากขึ้น จำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นพื้นฐานในการเลือกนำไปใช้ สื่อที่จัดอยู่ในประเภทนี้ คือ แผนภูมิ แผนสถิติ ภาพโฆษณา การตูน แผนที่ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

ขั้นที่ 10 วจนสัญลักษณ์ (Verbal Symbol) เป็นประสบการณ์ขั้นสุดท้ายซึ่งเป็นนามธรรมที่สุด ไม่มีความคล้ายคลึงกันระหว่างวจนสัญลักษณ์กับของจริง ได้แก่ การใช้ตัวหนังสือแทนคำพูด

2. แบ่งสื่อการสอนตามคุณสมบัติ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 112) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อการสอนแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

2.1 วัสดุ (Materials) เป็นสื่อเล็กหรือสื่อเบา บางทีเรียกว่า Soft Ware สื่อประเภทนี้ ผูกได้ง่าย เช่น แผนภูมิ (Charts) แผนภาพ (Diagrams) ภาพถ่าย (Poster) โปสเตอร์ (Drawing) ภาพเขียน (Drawing) แถบเทปบันทึกภาพ (Video Tapes) เทปเสียง (Tapes)

2.2 อุปกรณ์ (Equipment) เป็นสื่อใหญ่หรือหนัก บางทีเรียกว่า สื่อ Hardware สื่อประเภทนี้ เช่น เครื่องฉายข้ามศีรษะ (Overhead Projectors) เครื่องฉายภาพยนตร์ (Motion Picture Projectors) เครื่องรับโทรทัศน์ (Television Receivers)

2.3 วิธีการ เทคนิค หรือกิจกรรม (Method Technique or Activities) เช่น บทบาทสมมุติ (Role Playing) สถานการณ์จำลอง (Simulation) การสาธิต (Demonstration) การศึกษานอกสถานที่ (Field Trips)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การจำแนกสื่อการสอนตามรูปแบบ

Shorse (1960 : 11) ได้จำแนกสื่อการสอนตามแบบเป็นหมวดหมู่ดังนี้

3.1 สิ่งพิมพ์ (Printed Materials) หนังสือแบบเรียน (Text Books) นิตยสารหรือวารสาร (Serials)

3.2 วัสดุกราฟิก (Graphic Materials) แผนภูมิ (Charts) แผนภาพ (Diagrams) โปสเตอร์ (Poster) การ์ตูน (Cartoons)

3.3 วัสดุและเครื่องฉาย (Projector materials and Equipment) เครื่องฉายภาพนิ่ง (Still Picture Projector) เครื่องฉายภาพเคลื่อนไหว (Motion Picture Projector) เครื่องฉายข้ามศีรษะ (Overhead Projector) फिल्मสไลด์ (Slides) फिल्मภาพยนตร์ (Films) แผ่นโปร่งใส (Transparancies)

3.4 วัสดุถ่ายทอดเสียง (Transmission) เครื่องเล่นแผ่นเสียง (Disc Recording) เครื่องบันทึกเสียง (Tape Recorder) เครื่องรับวิทยุ (Radio Receiver) เครื่องรับโทรทัศน์ (Television Receiver)

จากที่กล่าวมาข้างต้นการจัดแบ่งประเภทของสื่อจะขึ้นอยู่กับมุมมองของผู้ใช้สื่อ ไม่ว่าจะเป็นการแบ่งสื่อตามประสบการณ์เรียนรู้ ตามคุณสมบัติ หรือแม้แต่ตามรูปแบบ ทั้งนี้สื่อการเรียนการสอนจะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มาเพียงใดครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการนำสื่อต่าง ๆ ไปถ่ายทอดแก่นักเรียน หากใช้สื่อการสอนผิดวัตถุประสงค์ ผิดกลุ่มเป้าหมาย สื่อการสอนต่าง ๆ เหล่านี้ก็คงไม่เกิดผล สื่อการสอนที่ใช้จัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ มีแหล่งค้นคว้า สื่อภาพยนตร์ และโทรทัศน์ จัดป้ายนิทรรศการ การศึกษานอกสถานที่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

2.2.4 วิธีการสอน

ทิสนา แคมมณี (2545 : 221 - 296) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนหรือรูปแบบการเรียนการสอนไว้ว่า จากการสังเกตและวิเคราะห์ ผลงานของนักการศึกษาผู้ค้นระบบ และรูปแบบการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ พบว่า นักการศึกษานิยมใช้คำว่า “ระบบ” ในความหมายที่เป็นระบบใหญ่ ๆ เช่น ระบบการเรียนการสอน ก็จะครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนในภาพรวม และนิยมใช้คำว่า “รูปแบบ” กับระบบที่ย่อยกว่า โดยเฉพาะกับวิธีการสอนซึ่งเป็นระบบย่อยที่สำคัญของระบบการเรียนการสอน ดังนั้นการนำวิธีสอนใด ๆ มาจัดทำอย่างเป็นระบบตามหลักและวิธีการจัดระบบแล้ว วิธีสอนนั้นจะกลายเป็น “ระบบวิธีสอน” หรือที่นิยมเรียกว่า “รูปแบบการเรียนการสอน” วิธีการสอนที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน มีจำนวน 17 วิธี ดังนี้คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. วิธีการสอนโดยใช้การบรรยาย (Lecture) คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการพูด บอก เล่า อธิบาย สิ่งที่ต้องการสอนแก่ผู้เรียนให้ผู้เรียนซักถาม แล้วประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง

2. วิธีสอนโดยใช้การสาธิต (Demonstration) คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้ผู้เรียนสังเกตดู แล้วให้ผู้เรียนซักถาม อภิปราย และสรุปการเรียนรู้ที่ได้จากการสังเกต การสาธิต

3. วิธีการสอนโดยใช้การทดลอง (Experiment) คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดปัญหาและสมมติฐานในการทดลองและลงมือทดลองปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปอภิปรายผลการทดลอง และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับจากการทดลอง

4. วิธีสอนโดยใช้การนิรนัย (Deduction) คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปในเรื่องที่เรียน แล้วจึงให้ตัวอย่างหลาย ๆ ตัวอย่าง หรืออาจให้ผู้เรียนฝึกนำทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปนั้นไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้มีความเข้าใจในทฤษฎี หลักการ กฎ หรือข้อสรุปนั้น ๆ อย่างลึกซึ้งขึ้น หรือกล่าวสั้น ๆ ได้ว่าเป็นการสอนจากหลักการไปสู่ตัวอย่างย่อย ๆ

5. วิธีสอนโดยใช้การอุปนัย (Induction) คือ กระบวนการสอนที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการนำตัวอย่าง ข้อมูล ความคิด เหตุการณ์ สถานการณ์ ปรากฏการณ์ที่มีหลักการ แนวคิดที่ต้องการสอนที่แฝงอยู่มาให้ผู้เรียนศึกษาวิเคราะห์จนสามารถดึงหลักการ แนวคิดที่แฝงอยู่ออกมาเพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ต่อไป กล่าวอย่างสั้น ๆ ได้ว่า เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนสรุปหลักการจากตัวอย่างต่าง ๆ ด้วยตนเอง

6. วิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา (Field Trip) คือ กระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนและเดินทางไปศึกษาเรียนรู้ ณ สถานที่อันเป็นแหล่งความรู้ในเรื่องนั้น โดยมีการศึกษาสิ่งต่าง ๆ ในสถานที่นั้นตามกระบวนการหรือวิธีการที่ได้วางแผนไว้และมีการอภิปราย สรุปการเรียนรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษามา

7. วิธีการสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย (Small Group Discussion) คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการจัดผู้เรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 4 - 8 คน และให้ผู้เรียนในกลุ่มพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นที่กำหนด และสรุปผลการอภิปรายออกมาเป็นข้อสรุปของกลุ่ม

8. วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร (Dramatization) คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนแสดงละคร ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหา และบทละครที่ได้กำหนดไว้ตั้งแต่ต้นจนจบเรื่องทำให้เรื่องราวนั้นมีชีวิตขึ้นมา และสามารถทำให้ทั้งผู้แสดงและผู้ชมเกิดความเข้าใจและจดจำเรื่องนั้นได้นาน

9. วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริงและแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปรายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

10. วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case) เป็นวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริงและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้นแล้วนำคำตอบและเหตุผล ที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

11. วิธีสอนโดยใช้เกม (Game) คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา และนำเนื้อหา และข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลการเล่นเกม มาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้

12. วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation) คือ กระบวนการใช้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่นที่สะท้อนความเป็นจริงและมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยใช้ข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริงในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง

13. วิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) คือ กระบวนการให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากศูนย์การเรียนรู้หรือมุมความรู้ ซึ่งผู้สอนได้จัดเตรียมเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่ใช้สื่อการสอนหลาย ๆ อย่าง ศูนย์การเรียนรู้จะมีหลายศูนย์ แต่ละศูนย์จะมีเนื้อหาสาระเบ็ดเสร็จในตัวเอง ผู้เรียนจะหมุนเวียนกันเข้าศูนย์ต่าง ๆ จนครบทุกศูนย์ โดยมีศูนย์สำรองไว้สำหรับผู้เรียนที่เรียนรู้ได้เร็วและทำกิจกรรมเสร็จก่อนคนอื่น ๆ ผู้สอนทำหน้าที่เป็นผู้จัดเตรียมศูนย์การเรียนรู้ให้คำแนะนำช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และประเมินผลการเรียนรู้

14. วิธีสอนโดยใช้บทเรียนแบบโปรแกรม (Programmed Instruction) คือ กระบวนการที่ให้ผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง โดยนำเนื้อหาสาระที่จะให้เรียนรู้มาแตกเป็นหน่วยย่อย และให้ผู้เรียนสามารถตอบสนองต่อสิ่งที่เรียน และตรวจสอบการเรียนรู้ของตนเองได้ทันทีว่าผิดหรือถูก ผู้เรียนสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้มากน้อยตามความสามารถเพราะบทเรียนจะมีแบบทดสอบทั้งแบบทดสอบก่อนการเรียนรู้และแบบทดสอบหลังการเรียนรู้ไว้ให้พร้อม

15. วิธีสอนโดยใช้โครงการหรือโครงการ (Project Work) เป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักตั้งข้อสงสัย ค้นหาข้อมูลและข้อค้นพบ ทำกิจกรรมอย่างอิสระ นำเสนอด้วยตนเองใช้ทักษะไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการสืบสวน สืบเสาะหาความรู้ การจัดการเกี่ยวกับเวลาและการจัดการโครงการ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การประสานสัมพันธ์ การคิดแสวงหาความรู้ และการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

16. วิธีสอนแบบ M-I-A-P คือ กระบวนการที่ผู้สอนได้จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยผ่านขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นสนใจปัญหา (Motivation) 2) ขั้นศึกษาข้อมูล (Information) 3) ขั้นพยายามหรือขั้นของการนำมาใช้ (Application) และ 4) ขั้นสำเร็จผล (Progress) เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

17. วิธีสอนโดยการใช้สื่อ (Media) คือ ผู้สอนได้ใช้วัสดุ เครื่องมือ อุปกรณ์ รวมทั้งวิธีการต่าง ๆ เป็นตัวกลางในการสื่อความหมายใด ๆ เพื่อถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้เรียนตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า วิธีการสอนหมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้ด้านงานเกษตรให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมาย โดยการศึกษาวิเคราะห์จากตัวอย่าง เปิดโอกาสพูดคุย แลกเปลี่ยน ศึกษาจากเรื่องที่สมมติขึ้น บทเรียนสำเร็จรูป ทักษะกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ ฝึกใช้ความรู้ในสถานการณ์ใหม่ๆ

2.2.5 กิจกรรมการสอน

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ (2556 : Online) กล่าวถึงกิจกรรมการสอน ว่าหมายถึง กระบวนการเรียนการสอนที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำกิจกรรมหรือวิธีการ การใช้วิธีการหรือกิจกรรมเพื่อการเรียนการสอนอาจต้องใช้วัสดุ อุปกรณ์เข้ามาช่วย เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

สุธรรม เดชนครินทร์ (2531 : 30) กิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ถูกกำหนดเป็นแบบแผนการเรียน ได้แก่ การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การแบ่งกลุ่มนักเรียน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกอันเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยเฉพาะสถานศึกษาภาครัฐยังต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อที่ใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

พัชรี สว่างทรัพย์ (2543 : 22) ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนที่เกิดคุณภาพ ไว้ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนและโปรแกรมการเรียน ควรจัดทำไว้ให้ครบทุกภาคเรียนและหลายแผนการเรียนในแต่ละสาขาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เลือกเรียน

2. การจัดทำตารางเรียน ซึ่งหมายถึง ตารางเรียนประจำตัวนักเรียน นักศึกษา ซึ่งแต่ละคนจะต้องมีไว้ตามโปรแกรมการเรียนของนักเรียนนักศึกษาเอง ในแต่ละภาคเรียน การจัดทำตารางเรียนจะเชื่อมโยงถึงตารางการใช้ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ โรงฝึกงาน และตารางสอนประจำตัวครู การจัดครูสอน สถานศึกษาควรเตรียมการล่วงหน้า โดยวิธีสำรวจความพร้อมของครูก่อนที่จะจัดครูเข้าสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษา เท่านั้น ผู้ที่นำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ขออนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานศึกษาควรเตรียมการล่วงหน้า โดยวิธีสำรวจความพร้อมของครู ก่อนที่จะจัดครูเข้าสอน เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจและประสบการณ์ตรงกับรายวิชาที่สอนนั้น

3. การใช้สื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนควรใช้รูปสื่อผสม คือการใช้ตำราเรียนควบคู่กับอุปกรณ์ช่วยสอน เอกสารอ้างอิง หรือหนังสือประกอบการเรียนอื่น ๆ เช่นหนังสือพิมพ์ วารสารทางอาชีพและธุรกิจ ควรมีไว้ให้มากที่สุดในห้องสมุด อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ศึกษาประเภทวีดิทัศน์ คาสเซตเทปจัดทำไว้ให้พร้อม

4. การวัดผลและประเมินผล การสอนกับการวัดผลประเมินผลเป็นกิจกรรมที่แยกกันไม่ได้ เมื่อใดมีการสอนย่อมต้องมีการวัดผล เพราะการวัดผลทุกครั้งผู้เรียนแต่ละคนย่อมเรียนรู้ได้แตกต่างกัน การวัดผลจึงต้องทำหน้าที่ติดตามผลการเรียนการสอนทุกครั้งไป

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ การดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่ถูกกำหนดเป็นแบบแผนการเรียน ได้แก่ การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การแบ่งกลุ่มนักเรียน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกอันเกี่ยวกับการเรียนการสอน ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อที่ใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีการวัดผลประเมินผล มีกิจกรรมในการจัดการสอนด้านงานเกษตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาตรงจุดมุ่งหมาย อย่างมีมาตรฐานในการดำเนินกิจกรรม และมีระยะเวลาเหมาะสม

โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ (2556 : Online) ได้กล่าวถึงลักษณะกิจกรรมที่ดี ดังนี้

1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ การทำกิจกรรม และประเมินผลกิจกรรม
2. ผู้เรียนได้ฝึกฝนพฤติกรรมการเรียนทั้งทางด้านความรู้ เจตคติ และทักษะผสมผสานกันเป็นบูรณาการอย่างเป็นระบบ
3. มีลักษณะของการกระทำได้เด่นชัดด้วยการกำหนดค่าที่แสดงถึงการกระทำไว้ด้วยทุกครั้ง
4. กำหนดเงื่อนไขสำหรับประกอบกิจกรรมไว้ชัดเจน สามารถวัดผล และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนได้
5. มีเกณฑ์หรือมาตรฐานในการดำเนินกิจกรรม กำหนดพฤติกรรมที่ถือเป็นระดับต่ำสุดที่พึงพอใจ
6. ใช้เวลาพอเหมาะที่ผู้เรียนจะสามารถดำเนินกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ และก่อให้เกิดความภาคภูมิใจได้
7. มีการชี้แนวทางหรือนำทางในการดำเนินกิจกรรมได้เด่นชัด
8. กิจกรรมต้องตรงกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
9. กิจกรรมไม่มีความยุ่งยากสลับซับซ้อน มีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
10. เป็นกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.6 การวัดและประเมินผล

ความหมายของการวัดและการประเมิน

มีผู้ให้นิยามคำว่า การวัด ไว้มากมาย ดังนี้

Kerlinger and others (1973 : 313) ให้นิยามการวัดว่า เป็นการกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุหรือเหตุการณ์ตามกฎเกณฑ์

Thorndike (1991 : 215) อธิบายว่า การวัด หมายถึง การวัดคุณภาพหรือคุณลักษณะของสิ่งของหรือบุคคล ไม่ใช่มุ่งวัดสิ่งของหรือตัวบุคคลโดยตรง เช่น วัดความยาวของโต๊ะ เป็นการวัดคุณลักษณะด้านความยาวของวัตถุที่ต้องการวัด หรือการวัดความฉลาดของนักเรียน เป็นการวัดคุณสมบัติของนักเรียนในด้านของความฉลาด เป็นต้น ดังนั้นเมื่อจะวัดคุณลักษณะที่เป็นนามธรรมจึงต้องให้นิยามคุณลักษณะของสิ่งที่จะวัดก่อน

ไพศาล หวังพานิช (2543 : 4) ได้กล่าวว่า การวัดผลการศึกษา กระบวนการในการกำหนดหรือหาจำนวนปริมาณ อันดับ หรือรายละเอียดของคุณลักษณะหรือพฤติกรรมความสามารถของบุคคล โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการวัด และโดยทั่วไป การวัดผลจะมีอยู่ 2 อย่าง คือ การวัดผลทางกายภาพศาสตร์ (Physical Science) ซึ่งเป็นการวัดเพื่อหาจำนวนปริมาณของสิ่งต่างๆ ที่เป็นรูปธรรม เช่น น้ำหนัก มักมีเครื่องมือให้ผลเชื่อถือได้ และมีหน่วยในการวัดแน่นอน และการวัดผลทางสังคมศาสตร์ (Social Science) ซึ่งเป็นการวัดเพื่อหาจำนวนหรือคุณภาพของสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่มีตัวตนแน่นอน เช่น ความรู้ และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลประเภทนี้มักให้ผลที่ไม่น่าเชื่อถือเนื่องจากไม่มีหน่วยการวัดที่แน่นอนและสิ่งที่วัดจะเปลี่ยนแปลงได้ง่าย ผลการวัดอาจเกิดความผิดพลาด (Errors) ได้มากกว่าการวัดผลทางกายภาพศาสตร์

โดยสรุป การวัด (Measurement) คือ กระบวนการหรือวิธีการเพื่อให้ได้จำนวนตัวเลขซึ่งมีความหมายแทนปริมาตร ขนาด หรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด ตัวอย่างของการวัดในห้องเรียนเกิดขึ้นเมื่อครูให้คะแนนการสอบ คะแนนจะอธิบายถึงการวัดผลและมีผู้ให้นิยามของการประเมิน ไว้ ดังนี้

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2535 : 10) ให้ความหมายว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งของ หรือการกระทำใดๆ โดยเปรียบเทียบกับมาตรฐาน

Worthen and others (1987 : 158) ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นการพิจารณาหรือกำหนดคุณค่า เพื่อตรวจสอบหรือตัดสิน

Scriven (1969: 195) อธิบายว่า การประเมินผล เป็นการตัดสินคุณค่าของบางสิ่งบางอย่าง

กล่าวโดยสรุป การประเมินผล หมายถึง กระบวนการพิจารณา ตัดสินคุณค่าของวัตถุ คน สิ่งของ หรือการดำเนินงานว่าบรรลุความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เก่งหรือไม่เก่ง ดีหรือไม่ดี โดยอาศัยข้อมูลที่ได้มาจากการวัดเป็นหลัก โดยต้องมีความสอดคล้องกับรายวิชา แล้วแจ้งผลการประเมิน เพื่อให้ผู้เรียนนำไปปรับปรุงแก้ไขให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่วางไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ด้วยเหตุนี้ การวัดผลและประเมินผลจึงสัมพันธ์เกี่ยวโยงกันอย่างมาก กล่าวคือ ถ้าผลของการวัดถูกต้อง การประเมินผลมักเชื่อถือได้ และตรงกับความเป็นจริง ถ้าหากผลของการวัดผิดพลาด การประเมินผลก็อาจผิดพลาดด้วย จะเห็นว่าทั้งสองคำมีความสัมพันธ์กันจนบางครั้งใช้คำทั้งสองแทนกันได้

ไพศาล หวังพานิช (2543 : 6) กล่าวถึงวิธีการวัด การประเมินผลที่ดีควรมีขอบเขตกว้างขวาง และใช้วิธีการหลาย ๆ แบบ ทั้งนี้ เพื่อให้ครูได้วัดผลอย่างถูกต้อง วิธีการวัดผลการเรียนการสอนมีหลายอย่าง เริ่มตั้งแต่การสังเกตไปจนถึง การทดสอบซึ่งพอจะจำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. การวัดโดยใช้การทดสอบ (Testing Technique) เป็นการวัดโดยมีแบบทดสอบ (Test) เป็นเครื่องมือในการวัด แบ่งออกเป็น 3 ชนิด คือ

1.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test) เป็นข้อสอบที่มุ่งวัด คุณลักษณะทางด้านความรู้ ความคิด และความสามารถ หรือพุทธิพิสัยและทักษะพิสัย แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

ก. แบบทดสอบที่ครูสร้างเอง (Teacher-made Test Standard Test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเพื่อทดสอบความรู้ ความสามารถ และทักษะของนักเรียนในชั้นเรียน สอบเสร็จแล้วก็อาจทิ้งไป แล้วสร้างใหม่ในการสอบคราวหน้า หรือปรับปรุงดัดแปลงข้อสอบเก่ามาใช้

ข. แบบทดสอบมาตรฐาน (Standard Test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบที่สร้างและผ่านกระบวนการพัฒนาจนมีคุณภาพได้มาตรฐาน ส่วนใหญ่จะใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์แบบรวบยอด

1.2 แบบทดสอบวัดความถนัดและเชาว์ปัญญา (Aptitude and Intelligence Test) เป็นข้อสอบที่มุ่งวัดคุณลักษณะทางด้านพุทธิพิสัยและทักษะพิสัย เป็นข้อสอบที่วัดความสามารถของผู้เรียนว่าจะเรียนได้มากน้อยแค่ไหน หรือมีความถนัดในทางใด

1.3 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ (Personality Test) หรือวัดการปรับตัว (Adjustment Test) บางตำราก็เรียกว่า แบบทดสอบบุคลิกภาพและสถานภาพทางสังคม (Personal-social Test) แบบทดสอบชนิดนี้ใช้เป็นเครื่องมือในการวัดคุณลักษณะด้านความรู้สึกร หรือจิตพิสัย เช่น เจตคติ ค่านิยม ความเชื่อ และวัดบุคลิกภาพของบุคคล เช่น การปรับตัว ในสังคม ฯลฯ เป็นต้น

2. การวัดโดยไม่ใช้การทดสอบ (Non-testing Technique) เป็นการวัดโดยใช้วิธีเหล่านี้ คือ

2.1 การสอบถาม (Questioning) เป็นการใช้รายการคำถามที่เตรียมไว้เป็นชุดเพื่อ ถามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วส่งไปให้ผู้ตอบหรือผู้เรียนอ่านและเขียนตอบส่งกลับมา มักใช้ถาม ข้อเท็จจริง (Facts) และความคิดเห็นต่าง ๆ หรือพุทธิพิสัยและจิตพิสัย ครูอาจใช้เครื่องมือ ซึ่งได้แก่แบบสอบถามแบบปิด (Closed Form) คือ เป็นแบบสอบถามที่คำถามแต่ละข้อมีตัวเลือก หรือคำตอบให้ผู้เรียนเลือกตอบ หรือใช้แบบสอบถามแบบเปิด (Open-ended Form) คือ เป็นแบบสอบถามแต่ละข้อเว้นที่ให้ผู้ตอบเขียนตอบลงไปเอง มักใช้กับการเรียนการสอนในระดับสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการพูดคุย สนทนาหรือซักถามกันระหว่างครูกับผู้เรียนหนึ่งคนหรือมากกว่าหนึ่งคนขึ้นไป อาจเป็นการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ และอาจมีการกำหนดคำถามต่าง ๆ ไว้ล่วงหน้า หรือไม่มีการกำหนดคำถามที่แน่นอน แต่มีเพียงประเด็นคำถามกว้างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์เท่านั้นก็ได้ ในการ สัมภาษณ์นั้น หากใช้วัดคุณลักษณะทางด้านพิสัย เช่น ความคิดเห็นหรือความรู้สึกนึกคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จะเรียกว่า การสัมภาษณ์ แต่หากคำถามที่ใช้ถามเป็นการวัดคุณลักษณะทางด้าน ความรู้ ความคิด หรือพุทธิพิสัย หรือต้องการทราบระดับการเรียนรู้ของนักเรียน จะเรียกว่า การ สอบปากเปล่า (Oral Testing)

2.3 การสังเกต (Observation) เป็นการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ศึกษาพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน โดยที่ครูอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้เรียนหรือไม่ ได้เข้าไปมีส่วนร่วม อย่างเช่น การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนขณะที่กำลังเล่นเกมต่าง ๆ ก็ได้ และการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนของครูนั้นอาจจะเฝ้าดูพฤติกรรมต่าง ๆ โดยที่ไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการสังเกตได้ทั้งหมด หรือครูอาจจะเฝ้าดูอย่างมีการเตรียมการในสิ่งที่ต้องการสังเกต หรือจะเฝ้าดูไว้ล่วงหน้า แล้วจดบันทึกเฉพาะข้อมูลที่ต้องการศึกษาเท่านั้น มักใช้วัด คุณลักษณะทางด้านจิตพิสัย และทักษะพิสัย

2.4 การวัดผลงาน (Product Evaluation) บางทีเรียกว่า การตรวจผลงานเป็นการวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านรูปธรรมมากกว่านามธรรม ผู้เรียนต้องมีผลงานที่ใช้วัด ส่วนผู้ประเมินหรือผู้ตรวจผลงานต้องตั้งเกณฑ์ในการวัดไว้ล่วงหน้า ซึ่งในแต่ละเกณฑ์อาจมีน้ำหนักเท่ากันหรือไม่เท่ากันก็ได้ เช่น ถ้าผลงานนั้นๆ มุ่งที่ความประณีต สวยงาม เกณฑ์ในข้อนี้ จะมีค่าน้ำหนักสูงกว่าเกณฑ์อื่นๆ เป็นต้น

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปัญญา หิรัญรัมย์ และคณะ (2520 : 107) พบว่า ปัญหาของการจัดการศึกษาเกษตร แบ่งได้เป็น ปัญหาด้านหลักสูตร ได้แก่ การจัดการศึกษาเกษตรยังจัดไม่ตรงกับสภาพสังคมไทย ซึ่งเห็นได้จากหลักสูตรที่จัดขึ้นบางระดับไม่มีการยืดหยุ่น เพื่อให้โอกาสแก่สถาบันที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่และอาชีพเกษตรกรรมไม่เหมือนกัน หลักสูตรทุกระดับขาดความต่อเนื่องของการพัฒนาแนวความคิดรวบยอดทางการเกษตร ผู้จัดการหลักสูตรขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดหลักสูตร ผู้บริหารสถานศึกษาขาดความเข้าใจเรื่องการศึกษาเกษตรซึ่งบางท่านยังไม่ยอมรับแนวคิดจากครูเกษตร ครูเกษตรขาดความรู้และทักษะ ความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาวิชาเกษตร การเรียนการสอนเป็นไปในรูปแบบทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ การวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาเกษตรยังมีไม่เพียงพอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วนิดา วัชรกิจ (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่รับนักเรียนชาวเขาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่รับนักเรียนชาวเขา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก มีปัญหาการบริหารงานทั้ง 6 ด้าน ซึ่งปัญหาที่มีผู้ระบุสูงสุดและรองลงมา 2 อันดับ มีดังนี้ 1) ปัญหาการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ปัญหาเด็กพูดและอ่านภาษาไทยไม่ชัด หลักสูตรไม่เหมาะสม และผลสัมฤทธิ์ต่ำ 2) ปัญหาการบริหารงานบุคลากร ได้แก่ ปัญหาขาดอัตรากำลังครู ครูขาดขวัญและกำลังใจ และไม่สามารถมอบหมายงานได้เหมาะสมกับบุคลากร 3) ปัญหาการบริหารงานธุรการและการเงิน ได้แก่ ปัญหาการปฏิบัติงานธุรการล่าช้าผิดพลาด การคมนาคมลำบากและไม่มีความปลอดภัยในการเดินทางไปรับเงินเดือนและเจ้าหน้าที่ธุรการ การเงิน และพัสดุขาดความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำ 4) ปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียน ได้แก่ ปัญหาเด็กขาดเรียนบ่อย เด็กสุขภาพไม่ดี และขาดการรักษาสุขภาพและการจัดกิจกรรมไม่บรรลุเป้าหมาย 5) ปัญหาการบริหารงานอาคารสถานที่ ได้แก่ ปัญหาขาดแคลนอาคารเรียน ขาดแคลนบ้านพักครู และขาดแคลนห้องสำหรับจัดกิจกรรม 6) ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ ปัญหาสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเป็นไปด้วยความยากลำบาก ชุมชนให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมน้อย และขาดการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและหน่วยงานอื่น

ภารดี บุญน้อม (2541 : บทคัดย่อ) การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการงาน ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาการงาน ด้านครูผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอน 10 ปีขึ้นไปด้านหลักสูตรมีความเหมาะสมกับท้องถิ่น ด้านวิธีการสอนที่ครูวิชาการงานถนัดและชำนาญมากที่สุดคือ วิธีการสอนแบบสาธิต ด้านสื่อการเรียนการสอนจะเลือกสื่อการเรียนการสอนโดยพิจารณาจากลักษณะเนื้อหาวิชา ด้านวัสดุ อุปกรณ์ อาคารสถานที่สภาพเครื่องมือ เครื่องจักร พอใช้การได้ ด้านการวัดผลประเมินผลในการปฏิบัติงานใช้การตรวจผลงาน ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการงานพบว่า โดยส่วนรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีปัญหาสูงสุดของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลางคือ ด้านวิธีการสอน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก มีปัญหามากที่สุดคือ ด้านครูผู้สอน

วัฒน์ สะดวก (2542 : 61) จากการศึกษาเรื่อง สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพเกษตรในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 12 พบว่า มีปัญหาในด้านการจัดรายวิชาเลือกเกษตร การจัดครู-อาจารย์ผู้สอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศ สื่อวัสดุอุปกรณ์ และการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อัมพล สุขคร (2542 : 2) จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อปัญหาการสอนภาคปฏิบัติวิชาเกษตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12 พบว่า ปัญหาการสอนภาคปฏิบัติวิชาเกษตรที่พบมากที่สุดในด้านต่าง ๆ คือ ด้านที่ดินในการปฏิบัติวิชาเกษตร ได้แก่ ที่ดินถูกน้ำท่วมในบางฤดูกาล ด้านแหล่งน้ำในการเกษตร ได้แก่ น้ำที่ใช้มีไม่เพียงพอ ด้านอาคารสถานที่ ได้แก่ ไม่มีโรงเรือนสำหรับเลี้ยงสัตว์ ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องมือและอุปกรณ์ชำรุดเสียหาย ด้านงบประมาณ ได้แก่ ในแต่ละปีหมวดเกษตรได้รับงบประมาณน้อย ด้านบุคลากร ได้แก่ ครูผู้สอนมีหน้าที่หลายอย่างทำให้ไม่มีเวลาเตรียมฝึกการปฏิบัติ

อานิตรา บัววงศ์ (2542 : บทคัดย่อ) จากการศึกษา เรื่องปัญหาการเรียนการสอนวิชาโครงการเกษตร โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่าปัญหาด้านสื่อการสอน ได้แก่ โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ไม่เพียงพอ เครื่องมืออุปกรณ์ชำรุด งบประมาณมีไม่เพียงพอ ขาดตำราและเอกสารสำหรับค้นคว้า เครื่องมือและอุปกรณ์สูญหาย ด้านผู้เรียน ได้แก่ นักเรียนไม่มีทุนทำโครงการเกษตร นักเรียนขาดความรับผิดชอบไม่สนใจเรียน ด้านหลักสูตร ได้แก่ เวลาเรียนมีจำกัด เนื้อหาการสอนไม่ครอบคลุม ด้านผู้สอน ได้แก่ ครูทำการสอนไม่ตรงวุฒิ ครูไม่ได้รับการอบรมวิชาเกษตรเท่าที่ควร ด้านการประเมินผล ได้แก่ ปัญหาประเมินผลด้วยแบบทดสอบไม่สอดคล้องกับลักษณะของวิชา และปัญหาอื่น ๆ เช่น ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของวิชาเกษตร

สุนทร นาศรี (2542 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านการเกษตรที่พบมากแบ่งเป็น 3 ด้านคือ ด้านผู้บริหาร เช่น บุคลากรไม่ตรงกับวุฒิ จำนวนบุคลากรที่มีน้อย ขาดการบริหารจัดการพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอน เป็นต้น ด้านครูผู้สอน เช่น หลักสูตรเนื้อหาไม่ครอบคลุม ขาดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์การสอนที่มีไม่เพียงพอ ขาดการวัดและประเมินผลการเรียน มีภาระงานงานมากเกินไป ชั่วโมงการสอนที่มีไม่เพียงพอ คุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณความเป็นครู เป็นต้น และด้านนักเรียน เช่น ขาดเจตคติที่ดีต่อวิชาซีพีเกษตร นักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ขาดแหล่งค้นคว้าหาความรู้ เป็นต้น

ปรีชา อินทรสมพันธ์ (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาการทำงาน และอาชีพช่างอุตสาหกรรม ตามหลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถในเนื้อหาวิชาทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร ครูผู้สอนวิชาการทำงานและอาชีพ เกือบครึ่งหนึ่งไม่เคยได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การศึกษาค้นคว้าเรื่องหลักสูตรทำได้ยากเนื่องจากขาดแหล่งข้อมูล ผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ผู้สอนส่วนใหญ่ไม่สามารถนำเอาหลักสูตรไปปรับประยุกต์ใช้ ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง ของท้องถิ่นหรือตามที่ผู้สอนมีความคาดหวังหรือต้องการได้ ทำให้มีความคิดเห็นว่าหลักสูตรที่กำหนดมา ไม่ได้ปรับให้ทันกับการไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปลี่ยนแปลงกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่ประสบมากคือจำนวนผู้เรียนในแต่ละห้อง มากเกินไป แหล่งศึกษาค้นคว้า แหล่งข้อมูลที่จะทำการศึกษาเพิ่มเติมต่าง ๆ มีไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังพบปัญหาอีกว่า ผู้เรียนที่มาเริ่มเรียนวิชาการงาน และอาชีพไม่ได้มีความรู้พื้นฐานมาก่อน ทำให้ผู้สอนต้องใช้เวลาส่วนหนึ่ง ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อปูพื้นฐานความรู้ที่จำเป็นให้กับผู้เรียน ในด้านของวัสดุ อุปกรณ์ และสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน มีไม่เพียงพอ เอกสารตำราต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ประกอบการสอนหายาก

ศรวิไล ชัยขาว (2543 : บทคัดย่อ) สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชา ง 321, ง 322 (โครงการเกษตร) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่จัดเป็นโรงเรียนส่วนใหญ่จัดเป็นโรงเรียนขนาดกลาง อยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล มีพื้นที่ที่ใช้ในการเกษตรเฉลี่ย 8.22 ไร่ ส่วนอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตรยังไม่เพียงพอ สภาพการจัดการเรียนการสอน พบว่า มีการแจ้งวัตถุประสงค์รายวิชาให้นักเรียนทราบก่อน รวมทั้งจัดกลุ่มนักเรียนตามความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับโครงการเกษตรของผู้เรียน ซึ่งนักเรียนมีการปฏิบัติกันเป็นกลุ่ม และเลือกสมาชิกภายในกลุ่มกันเอง โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาและคอยให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนเกิดปัญหา ครูวัดและประเมินผลและให้ผลการเรียนโดยดูจากการปฏิบัติงานและผลของงานที่นักเรียนปฏิบัติ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการจัดการเรียนการสอนโครงการเกษตร คือ นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อโครงการเกษตร นอกจากนี้ปัจจัยในการปฏิบัติงานเกษตรไม่เหมาะสม เช่น ขาดแคลนครูเกษตรและงบประมาณ ดังนั้นควรให้ความสำคัญกับโครงการเกษตรโดยการสร้างเจตคติที่ดีต่อโครงการเกษตรให้กับนักเรียน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณและจำนวนครูเกษตรให้เพียงพอต่อโครงการเกษตรให้นักเรียน รวมทั้งจัดสรรงบประมาณและจำนวนครูเกษตรให้เพียงพอกับความ ต้องการเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

อริษา จำปาเงิน (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและวิจัย เรื่อง ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เขตพื้นที่การศึกษาราชนบุรี พบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการปฏิบัติงานของผู้สอน ด้านการใช้หลักสูตรและเนื้อหา ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล สำหรับความต้องการการจัดการเรียนรู้ มี 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการพัฒนาหลักสูตร และด้านการพัฒนาตนเอง

ศศิธร น่วมเจริญ (2545 : บทคัดย่อ) จากการศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาเกษตรกรรมโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ต่อสมรรถวิสัยที่จำเป็นของครูเกษตร ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ขอเสนอแนะต่อครูเกษตรที่สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 1 จากผลการศึกษา ทำให้ครูเกษตรตระหนักถึงประโยชน์อันสูงสุดของชาติ โดยเฉพาะนักเรียนซึ่งเป็นอนาคตของชาติ ครูเกษตรจึงควรตระหนักในการพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้มากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการสอน ด้านเนื้อหาวิชาการ และด้านงานนอกเหนือจากงานสอน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ครูเกษตรควรมีการแสวงหาพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตการศึกษา 1 และหัวหน้าหมวดวิชาเกษตรกรรม ควรมีการพิจารณาหรือส่งเสริมกิจกรรมเพื่อการพัฒนาครูเกษตร ในด้านบุคลิกภาพ ด้านทักษะการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการสอน ด้านเนื้อหาวิชาการ และด้านงานนอกเหนือจากงานสอนและภาระงานอื่น ๆ นอกเหนือจากการสอน งานประจำชั้น งานปกครอง งานกิจการนักเรียน งานธุรการ งานอาคารสถานที่ งานพัสดุ งานห้องสมุด งานโสตทัศนศึกษา งานโภชนาการ งานประชาสัมพันธ์ งานสหกรณ์ และงานอื่น ๆ เป็นต้น

สุรกิจ อุปันันท์ (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคเหนือพบว่า

1. ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีช่วงชั้นที่ 3 โดยรวมมีปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักสูตรด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีปัญหาในระดับน้อย ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกมีปัญหาในระดับปานกลาง
2. ครูผู้สอนในโรงเรียนเครือข่ายกับครูผู้สอนในโรงเรียนนาร่องมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีช่วงชั้นที่ 3 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักสูตรและด้านการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและการวัดและประเมินผลการเรียนรู้มีปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
3. ครูผู้สอนที่มีวุฒิมัธยมศึกษาสายวิชาชีพกับครูผู้สอนที่มีวุฒิมัธยมศึกษาสายสามัญ มีปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีช่วงชั้นที่ 3 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ยศกาญจน์ เดชสองชั้น (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินงานกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนได้วางแผนการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนรู้ กำหนดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นนโยบายของโรงเรียน นำนักเรียนไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน จัดกิจกรรมปลูกพืชสมุนไพรปลูกพืชผัก ทำการเกษตร แบบผสมผสาน ดำเนินการสอนวิชาเกษตรโดยการฝึกปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้การเกษตร ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ฝึกให้นักเรียนออมทรัพย์ ใช้กิจกรรมการเกษตรฝึกความมีวินัย ขยัน อดทน ประหยัด รับผิดชอบ สามัคคี เสียสละและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก มุ่งศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากร
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 วิธีดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้สอนงานเกษตร โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรในช่วงชั้นที่ 3 และ 4 ในจังหวัดตาก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 รวมประชากรทั้งหมด 22 คน

ตารางที่ 3.1 แสดงรายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38

ที่	ชื่อโรงเรียน	ขนาด	จำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
1	โรงเรียนตากพิทยาคม	ใหญ่	1
2	โรงเรียนผดุงปัญญา	ใหญ่	1
3	โรงเรียนสรรพวิทยาคม	ใหญ่	1
4	โรงเรียนอัมผางวิทยาคม	ใหญ่	1
5	โรงเรียนสามเงาวิทยาคม	กลาง	1
6	โรงเรียนแม่กุวิทยาคม	กลาง	1
7	โรงเรียนแม่ปะวิทยาคม	กลาง	1
8	โรงเรียนท่าสองยางวิทยาคม	กลาง	3
9	โรงเรียนบ้านตาก (ประชาวิทยาคาร)	กลาง	1
10	โรงเรียนพบพระวิทยาคม	กลาง	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานี้เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.1 แสดงรายชื่อโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 38 (ต่อ)

11	โรงเรียนแม่จะเรววิทยาคม	กลาง	1
12	โรงเรียนแม่ระมาดวิทยาคม	กลาง	1
13	โรงเรียนยกกระบัตรวิทยาคม	เล็ก	1
14	โรงเรียนนาโบสถ์พิทยาคม	เล็ก	1
15	โรงเรียนวังเจ้าวิทยาคม	เล็ก	1
16	โรงเรียนวังประจวบวิทยาคม	เล็ก	1
17	โรงเรียนวังหินกิตติวิทยาคม	เล็ก	1
18	โรงเรียนด่านแม่ละเมาวิทยาคม	เล็ก	1
19	โรงเรียนถนนอมราษฎรบำรุง	เล็ก	1
20	โรงเรียนทุ่งฟ้าวิทยาคม	เล็ก	1

* การแบ่งขนาดสถานศึกษา ดังนี้

สถานศึกษาขนาดเล็ก มีนักเรียนไม่เกิน 500 คน

สถานศึกษาขนาดกลาง มีนักเรียนตั้งแต่ 501-1,500 คน

สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนตั้งแต่ 1,501 คนขึ้นไป

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์จำนวน 1 ฉบับ เป็นแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้สอนงานเกษตร แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด สาขาวิชาเอกที่ศึกษา งานมอบหมายอื่นๆ จำนวนรายวิชาที่สอนด้านการเกษตร ระดับชั้นที่สอนด้านงานเกษตร ขนาดโรงเรียน ความเพียงพอของพื้นที่สำหรับการสอนด้านงานเกษตร และประสบการณ์การอบรมด้านงานเกษตร

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรแบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านแผนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 วิธีการดำเนินการวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.3.1.1 ได้ศึกษาเอกสาร หลักสูตร ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับชั้นมัธยมศึกษา

3.3.1.2 ร่างแบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสม

3.3.1.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ร่างเสร็จแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์

3.3.1.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจแล้วมาแก้ไข

3.3.1.5 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 38 ในจังหวัดสุโขทัย จำนวน 9 โรงเรียน

3.3.1.6 นำแบบสัมภาษณ์มาปรับแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.2.1 ได้ติดต่อขอความร่วมมือ โดยออกหนังสือจากคณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ไปยังโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาที่ 38 ในจังหวัดตาก เพื่อขออนุญาตให้ดำเนินการเก็บข้อมูลงานวิจัย

3.3.2.2 ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์

3.3.2.3 เมื่อเก็บข้อมูลแล้วนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำข้อมูลที่ถูกต้องไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่สมบูรณ์และถูกต้องไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปแล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและแปลผลโดยการบรรยาย ดังนี้

3.4.1 นำเสนอข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ โดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.2 นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีรายละเอียดการแปลความหมายระดับของการปฏิบัติ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายข้อมูล ได้แปลผลการปฏิบัติ โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best W. John, 1997 : 190) มีรายละเอียดดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

3.4.3 นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก มุ่งศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรมีผลการวิจัยดังนี้

- 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
- 4.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก
- 4.3 สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตากจำแนกตามขนาดโรงเรียน
- 4.4 ข้อเสนอแนะของสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

รายการ	ความถี่	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	10	45.55
หญิง	12	54.45
อายุ (ปี)		
ต่ำกว่า 30 ปี	4	18.12
30 - 39 ปี	9	40.99
40 - 49 ปี	6	27.23
50 - 59 ปี	3	13.66
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรี	12	54.45
สาขาวิชาเอกที่ศึกษา		
เกษตรศาสตร์	6	27.23
คอมพิวเตอร์	3	13.66
คหกรรมศาสตร์	2	9.09
ช่างกล	1	4.55

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปริญญาโท	10	45.55
สาขาวิชาเอกที่ศึกษา		
บริหารการศึกษา	4	18.12
คอมพิวเตอร์	3	13.66
คหกรรมศาสตร์	2	9.09
บริหารธุรกิจ	1	4.55
สาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี		
เกษตรศาสตร์	4	18.12
คอมพิวเตอร์	3	13.66
คหกรรมศาสตร์	2	9.09
บริหารธุรกิจ	1	4.55
งานมอบหมายอื่นๆ*		
งานกิจการนักเรียน	7	31.88
งานวิชาการ	5	22.77
งานแผนงานและประกันคุณภาพ	3	13.66
งานการเงินและพัสดุ	3	13.66
งานบริการอาคารสถานที่	3	13.66
งานชุมชนและภาคีเครือข่าย	3	13.66
งานบุคคล	2	9.09
งานธุรการ	1	4.55
จำนวนวิชาที่สอนด้านการเกษตร		
1-3 วิชา	12	54.54
4-6 วิชา	8	36.36
7-9 วิชา	2	9.10
ระดับชั้นที่สอนด้านงานเกษตร*		
มัธยมศึกษาปีที่ 1	7	31.88
มัธยมศึกษาปีที่ 2	8	36.34
มัธยมศึกษาปีที่ 3	8	36.34
มัธยมศึกษาปีที่ 4	11	50.00
มัธยมศึกษาปีที่ 5	12	54.55
มัธยมศึกษาปีที่ 6	8	36.34
ขนาดโรงเรียน		
ขนาดเล็ก	10	45.55
ขนาดกลาง	8	36.34
ขนาดใหญ่	4	18.11

เอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ความเพียงพอของพื้นที่สำหรับการจัดการเรียนการสอน		
เพียงพอ	21	95.46
ไม่เพียงพอ	1	4.54
ประสบการณ์การอบรมด้านงานเกษตร		
เคย	6	27.27
ไม่เคย	16	72.73

*สามารถตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูที่สอนด้านงานเกษตรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.45 อายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี คิดเป็นร้อยละ 40.99 มีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 54.45 สาขาวิชาเอกส่วนใหญ่เป็นสาขาวิชาเกษตรคิดเป็นร้อยละ 27.23 งานมอบหมายอื่นๆที่ได้รับส่วนใหญ่เป็นงานกิจกรรมนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 31.88 จำนวนวิชาที่สอนด้านงานเกษตร 1-3 วิชา คิดเป็นร้อยละ 54.54 ระดับชั้นที่สอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 54.55 ขนาดของโรงเรียนที่ทำการศึกษาคือ เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก คิดเป็นร้อยละ 45.45 ความเพียงพอของพื้นที่สำหรับการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรมีเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 95.46 ครูส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมด้านงานเกษตร คิดเป็นร้อยละ 72.73

4.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

ตารางที่ 4.2 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

รายการ	μ	σ	ความหมาย
ด้านหลักสูตร			
1. หลักสูตรด้านงานเกษตรมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน	3.40	0.85	ปานกลาง
2. หลักสูตรด้านงานเกษตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	3.50	0.67	มาก
3. ระยะเวลาการศึกษาในแต่ละรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม	3.27	0.88	ปานกลาง
4. รายวิชาในหลักสูตรงานเกษตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	3.45	0.96	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

5. ความต้องการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรด้านงานเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม	3.95	0.65	มาก
6. หลักสูตรด้านงานเกษตรที่กำหนดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.77	0.92	มาก

จากตารางที่ 4.2 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรพบว่า ในด้านหลักสูตรมีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากจำนวน 3 รายการ ได้แก่ ความต้องการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรด้านงานเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม รองลงมาเห็นว่าการหลักสูตรด้านงานเกษตรที่กำหนดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และหลักสูตรด้านงานเกษตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรด้านหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 รายการ ได้แก่ รายวิชาในหลักสูตรงานเกษตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน ระยะเวลาการศึกษาในแต่ละรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม และหลักสูตรด้านงานเกษตรมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.3 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านแผนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

รายการ	μ	σ	ความหมาย
ด้านแผนการสอน			
1. ใช้แผนการสอนเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	3.77	0.68	มาก
2. วางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบตามศักยภาพของผู้เรียน	3.77	0.61	มาก
3. กำหนดลำดับขั้นตอนและกิจกรรมทั้งหมดในแผนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์	3.63	0.65	มาก
4. วางแผนการสอนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน	3.81	0.58	มาก
5. มีการบันทึกหลังการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนครั้งต่อไป	3.59	0.79	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

6. กำหนดแผนการสอนให้บูรณาการกับรายวิชาอื่นๆ	3.72	0.70	มาก
7. สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนด	3.63	0.65	มาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านแผนการสอนพบว่า มีสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรมีการวางแผนการสอนอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ มีการวางแผนการสอนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน รองลงมาคือ ใช้แผนการสอนเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน วางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบตามศักยภาพของผู้เรียน กำหนดแผนการสอนให้บูรณาการกับรายวิชาอื่นๆ กำหนดลำดับขั้นตอนและกิจกรรมทั้งหมดในแผนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนด มีการบันทึกหลังการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนครั้งต่อไป

ตารางที่ 4.4 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

รายการ	μ	σ	ความหมาย
ด้านสื่อการเรียนการสอน			
1. ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายในการสอนด้านงานเกษตร	3.50	0.59	มาก
2. มีแหล่งค้นคว้าความรู้เรื่องงานเกษตรที่เหมาะสม	3.72	0.63	มาก
3. มีพื้นที่สำหรับการสอนภาคปฏิบัติในด้านงานเกษตร	3.45	0.80	ปานกลาง
4. มีการเรียนรู้จากสื่อทางภาพยนตร์ และโทรทัศน์	3.45	0.85	ปานกลาง
5. มีการจัดป้ายนิทรรศการ การจัดแสดงผลงานนักเรียน	3.86	0.71	มาก
6. มีการศึกษานอกสถานที่ แหล่งความรู้ นอกห้องเรียน	3.77	0.52	มาก
7. มีการอธิบายกระบวนการเรียนรู้ด้วยการแสดงให้เห็นเป็นลำดับขั้นการสาธิต	3.81	0.66	มาก
8. มีการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ให้ผู้เรียน ได้เห็น ได้ยินเสียง ได้สัมผัสด้วยตนเอง	3.63	0.65	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.4 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนด้านงานเกษตรมีการจัดการด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 รายการ ได้แก่ มีการจัดป้ายนิทรรศการ การจัดแสดงผลงานนักเรียน รองลงมาคือ มีการอธิบายกระบวนการเรียนรู้ด้วยการแสดงให้เห็นเป็นลำดับขั้นการสาธิต มีการศึกษานอกสถานที่ แหล่งความรู้ นอกห้องเรียน มีแหล่งค้นคว้าความรู้เรื่องงานเกษตรที่เหมาะสม มีการจัดการเรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง ให้ผู้เรียน ได้เห็น ได้ยินเสียง ได้สัมผัสด้วยตนเอง ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายในการสอนด้านงานเกษตร สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรด้านสื่อการเรียนการสอนที่พบในระดับปานกลาง จำนวน 2 รายการ ได้แก่ พื้นที่สำหรับทำการสอนภาคปฏิบัติในด้านงานเกษตร และการเรียนรู้จากสื่อทางภาพยนตร์ และโทรทัศน์

ตารางที่ 4.5 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านวิธีการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

รายการ	μ	σ	ความหมาย
ด้านวิธีการสอน			
1. ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้โดยการให้ปฏิบัติจริง	3.86	0.71	มาก
2. การนำตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยวกับวิชางานเกษตร ให้ผู้เรียนศึกษา และวิเคราะห์	3.59	0.73	มาก
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นเกี่ยวกับวิชางานเกษตร	3.95	0.57	มาก
4. ให้ผู้เรียนศึกษาวิชางานเกษตรที่สมมติขึ้นและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น	3.68	0.47	มาก
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง	3.13	0.94	ปานกลาง
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักตั้งข้อสงสัย และใช้ทักษะกระบวนการสืบสวน สืบเสาะหาความรู้	3.59	0.73	มาก
7. กำหนดให้ผู้เรียนฝึกนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่หลากหลาย	3.40	0.73	ปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.5 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านวิธีการสอนพบว่า มีการจัดการเรียนการสอนด้านวิธีการสอนอยู่ในระดับมากจำนวน 5 รายการ ได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นเกี่ยวกับวิชางานเกษตร รองลงมาคือ ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้โดยการให้ปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนศึกษาวิชางานเกษตรที่สมมติขึ้นและตอบ ประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น การนำตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยววิชางานเกษตร ให้ผู้เรียนศึกษาและ วิเคราะห์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักตั้งข้อสงสัย และใช้ทักษะกระบวนการสืบสวน สืบเสาะหาความรู้ และมีสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านวิธีการสอนอยู่ในระดับปานกลาง 2 รายการ ได้แก่ การกำหนดให้ผู้เรียนฝึกนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่หลากหลาย และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง

ตารางที่ 4.6 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านกิจกรรมการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

รายการ	μ	σ	ความหมาย
ด้านกิจกรรมการสอน			
1. กิจกรรมต้องตรงกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้	3.86	0.71	มาก
2. มีการแนะนำขั้นตอนก่อนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ	3.81	0.73	มาก
3. กำหนดการวัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน	3.81	0.66	มาก
4. มีเกณฑ์หรือมาตรฐานในการดำเนินกิจกรรม ในชั้นเรียน	3.90	0.68	มาก
5. มีระยะเวลาเหมาะสมที่ผู้เรียนจะสามารถดำเนินกิจกรรมให้ ประสบผลสำเร็จ	3.68	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.6 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านกิจกรรมการสอน พบว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ การกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานในการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมต้องตรงกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีการแนะนำขั้นตอนก่อนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ กำหนดการวัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน มีระยะเวลาเหมาะสมที่ผู้เรียนจะสามารถดำเนินกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผลด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

รายการ	μ	σ	ความหมาย
ด้านการประเมินผล			
1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ การทำกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม	3.72	0.55	มาก
2. ชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบก่อนทำการประเมิน	3.86	0.63	มาก
3. การตรวจผลงานนักเรียนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	3.81	0.73	มาก
4. วิธีการประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชางานเกษตร	3.86	0.63	มาก
5. จัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตลอดเวลา	3.63	0.49	มาก
6. แจ้งผลการประเมินเป็นระยะเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงการทำงาน	3.77	0.75	มาก
7. ประเมินผลโดยการศึกษาพฤติกรรม ต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน	3.68	0.71	มาก
8. ประเมินผลจากชิ้นงานของนักเรียน	3.77	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.7 แสดงสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีสภาพการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ ชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบก่อนทำการประเมิน และ วิธีการประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชางานเกษตร รองลงมาคือ แจ้งผลการประเมินเป็นระยะเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงการทำงาน และประเมินผลจากชิ้นงานของนักเรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ การทำกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม ประเมินผลโดยการศึกษาพฤติกรรม ต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน จัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตลอดเวลา และการตรวจผลงานนักเรียนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 แสดงสรุปผลการศึกษาด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร ในระดับ
มัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

รายการ	μ	σ	ความหมาย
ด้านหลักสูตร	3.45	0.82	ปานกลาง
ด้านแผนการสอน	3.70	0.66	มาก
ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.64	0.67	มาก
ด้านวิธีการสอน	3.60	0.69	มาก
ด้านกิจกรรมการสอน	3.81	0.68	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	3.76	0.64	มาก

จากตารางที่ 4.8 จากการศึกษาผู้สอนด้านงานเกษตรมีสภาพการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับ
มาก จำนวน 5 รายการ ได้แก่ ด้านกิจกรรมการสอน รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผล
ด้านแผนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน และ ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง
1 รายการ ได้แก่ ด้านหลักสูตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 สภาพภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตากจำนวนตามขนาดโรงเรียน

ตารางที่ 4.9 แสดงการเปรียบเทียบการศึกษาด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตากตามขนาดของโรงเรียน

สภาพภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร	ขนาดเล็ก			ขนาดกลาง			ขนาดใหญ่		
	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย	μ	σ	ความหมาย
1. ด้านหลักสูตร	3.45	0.24	ปานกลาง	3.50	0.31	มาก	3.91	0.12	มาก
2. ด้านแผนการสอน	3.60	0.15	มาก	3.79	0.14	มาก	3.75	0.28	มาก
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.45	0.17	ปานกลาง	3.70	0.27	มาก	3.93	0.11	มาก
4. ด้านวิธีการสอน	3.48	0.21	ปานกลาง	3.60	0.40	มาก	3.85	0.19	มาก
5. ด้านกิจกรรมการสอน	3.60	0.08	มาก	3.94	0.27	มาก	3.95	0.32	มาก
6. ด้านการวัดและประเมินผล	3.40	0.11	ปานกลาง	4.00	0.17	มาก	3.90	0.26	มาก
รวม	3.49	0.16	ปานกลาง	3.75	0.26	มาก	3.88	0.21	มาก

จากตารางที่ 4.9 จากผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตากตามขนาดของโรงเรียนพบว่าสภาพภาพการจัดการศึกษามีความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน โดยโรงเรียนขนาดกลางมีการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับปานกลาง ($\mu=3.49$) และโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละด้านพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุดเพียง 2 รายการ ได้แก่ ด้านแผนการสอน ($\mu=3.60$) และด้านกิจกรรมการสอน ($\mu=3.60$) ส่วนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

4.4 ข้อเสนอแนะของสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

ผลการสัมภาษณ์ผู้สอนด้านงานเกษตร ได้มีผู้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษา ดังนี้

นายสนธยา ปาจริยวัฒน์ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนแม่ระมาตวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ ด้านหลักสูตรในสมัยก่อนหลักสูตรด้านงานเกษตรเป็นที่นิยม นักเรียนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเข้าเรียน นักเรียนมีความคุ้นเคยกับครู นักเรียนมีใจรักด้านงานเกษตร และมีความพร้อมในการทำงานมากกว่าในปัจจุบัน เนื่องจากเป็นวิชาที่นักเรียนได้แสดงความสามารถของตนเองได้โดยตรงเมื่อจบไปสามารถทำงานด้านงานเกษตรได้ผลผลิตที่ดี และมีกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ให้นักเรียนสามารถแข่งขันได้ ขณะที่ปัจจุบันเป็นการเรียนรู้เพื่อจบหลักสูตรเท่านั้นทำให้ในการเรียนไม่เกิดผลงานเท่าที่ควร ด้านแผนการสอนแผนการสอนด้านงานเกษตรในสมัยก่อนแยกเป็นวิชาหนึ่งในหลักสูตรการศึกษา แต่ในปัจจุบันนำมารวมกับรายวิชาการงานอาชีพซึ่งมีหน่วยการเรียนย่อยหลากหลายแขนงวิชาเช่น คหกรรม คอมพิวเตอร์ งานช่าง งานประดิษฐ์ เป็นต้น ในหนึ่งภาคเรียนทำให้ทำการสอนด้านงานเกษตรได้ไม่เต็มที่ ในสมัยก่อนวิชาด้านงานเกษตรมีการวางแผนการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เช่น เมื่อศึกษาในวิชางานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาแล้วสามารถศึกษาด้านงานเกษตรต่อในระดับอุดมศึกษา เช่น วิทยาลัยเกษตร วิทยาลัยอาชีวศึกษา หรือในมหาวิทยาลัยของรัฐต่างๆ ซึ่งแตกต่างกับปัจจุบันในระดับอุดมศึกษาที่สาขาวิชาด้านงานเกษตรในปัจจุบันลดลง และเมื่อจบในระดับอุดมศึกษาแล้ว การรองรับเข้าทำงานของบัณฑิตที่จบออกมาแล้วนั้นยังไม่มีที่รองรับแน่นอน เหมือนกับการศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆ อีกประการหนึ่งคือ การปลูกฝังค่านิยมที่ผิดของผู้ปกครองว่าเรียนเกษตรลำบากและไม่สนับสนุนให้บุตรหลานเรียนต่อ ซึ่งท่านอาจารย์ได้กล่าวต่อว่าอยากให้ส่งเสริมวิชาด้านงานเกษตรทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรเพราะเกรงว่าในอนาคตจะไม่มีเยาวชนที่ทำการเกษตรต่อไป

นายประสาร ทะมา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าด้านหลักสูตรงานเกษตรในแต่ละโรงเรียนควรมีความแตกต่างกันมิใช่เพียงการสอนตามหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดให้เพียงอย่างเดียว เนื่องจากในบริบทสภาพแวดล้อมที่ต่างกันในแต่ละพื้นที่ เช่น ในโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้ศูนย์การเรียนรู้การปลูกอ้อย ทั้งยังเป็นโรงเรียนต้นแบบนำร่องทำการศึกษา ทดลอง ปลูกและคัดเลือกสายพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรซึ่งประสบปัญหาผลผลิตทางการเกษตรปนเปื้อนโลหะแคดเมียมในระดับที่สูงกว่าค่ามาตรฐานทำให้ไม่เหมาะสมต่อการบริโภค โดยการส่งเสริมการปลูกพืชทางเลือกสำหรับใช้ในกระบวนการผลิตพลังงานทดแทน รวมถึงเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและส่งเสริมการปลูกอ้อยที่ถูกเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีให้กับนักเรียนและเยาวชนให้สามารถปลูกอ้อยคุณภาพดีได้ผลผลิตต่อไร่สูงเพียงพอต่อการใช้ผลิตพลังงานเชื้อเพลิงอีกด้วย ด้านแผนการสอนควรมีการกำหนดให้เป็นขั้นตอนและมีความต่อเนื่องจนจบหลักสูตร ให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์จากการได้ปฏิบัติงานจริง แต่ยังคงมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ และควรวัดผลจากศักยภาพในการปฏิบัติงานของผู้เรียนอีกด้วย

นายทวี เอกวิสัย ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนด่านแม่ละเมาวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ การจัดการศึกษาเกษตรมีความจำเป็นต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคม คือ อาชีพเกษตรเป็นพื้นฐานของประเทศ ในขณะที่ประเทศเกิดการเปลี่ยนแปลงไป การศึกษาด้านการเกษตรจำเป็นที่จะต้องเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ โดยการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงจะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือการประกอบอาชีพการเกษตรต่อไป ด้านหลักสูตรควรจัดหลักสูตรการเรียนการสอนเพิ่มเติมในรายวิชาด้านงานเกษตรเพื่อตอบสนองการเรียนรู้และสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนให้เพิ่มสูงขึ้น ให้เป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ผู้สอนเป็นผู้กำหนดหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดขึ้น พร้อมทั้งพิจารณาคุณสมบัติครูผู้สอนด้านงานเกษตรที่มีความถนัดทางด้านนั้นๆ โดยตรง หากครูผู้สอนไม่เพียงพอควรมีการอบรมที่เกี่ยวข้องกับงานเกษตรเพื่อใช้ในการสอนเพิ่มเติมจะทำให้การสอนสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม อีกทั้งพิจารณาจากจำนวนครูผู้สอนด้านงานเกษตรให้มีอยู่ในโรงเรียนอย่างเพียงพอและเหมาะสม

นางพัชรินทร์ จันตะบุตร ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนท่าสองยางวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ ในปัจจุบันการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในโรงเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากปัญหาต่างๆ คือ ผู้เรียนส่วนใหญ่ มีค่านิยมและทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพเกษตรกรรม ถือเป็นงานที่หนัก จึงไม่ค่อยสนใจต่อการเรียน แม้ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร แต่ผู้ปกครองยังไม่นิยมให้บุตรหลานเรียนเกษตร เนื่องจากเห็นว่าต้องใช้แรงกายในการทำงาน มีรายได้ไม่แน่นอน และเป็นอาชีพที่ต่ำต้อยไม่มีเกียรติในสังคม ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนเพราะต้องการจบหลักสูตร วิชาสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนเลือกเรียนมีจำกัด ส่งผลให้นักเรียนมีความรู้และทักษะทางวิชาชีพเกษตรกรรมน้อย นักเรียนไม่สามารถนำเอาความรู้วิชาชีพเกษตรกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ อีกปัจจัยหนึ่งที่เป็นปัญหาสำหรับการจัดการเรียนการสอนเกษตรในโรงเรียนคือ สภาพพื้นที่ที่ใช้สำหรับทำการเรียนการสอนมีสภาพพื้นที่เป็นทางลาดชัน ดินเป็นดินภูเขา มีความหนาแน่นสูง ทำให้ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากพื้นที่ที่มีอยู่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นายณัฐวุฒิ ถาวรวงศ์ ครูค.ศ. 1 โรงเรียนท่าสองยางวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ หลักสูตรดำเนินงานเกษตรเป็นหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนดขึ้นโดยกำหนดจากหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในท้องถิ่นน้อย เมื่อนำมาใช้ใน โรงเรียนจึงทำให้ไม่สามารถทำให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้ ด้านสื่อการเรียนการสอนไม่ หลากหลายเนื่องจากวิชาเกษตรจะถูกจัดให้เรียนนอกห้องเรียนถึงแม้ว่าวิชาเกษตรจะเรียนรู้ภาคการ ปฏิบัติ แต่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เนื้อหาภาคทฤษฎีก่อนจึงจะสามารถลงมือปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีผลต่อการปฏิบัติงานของนักเรียนเนื่องจากในการสอน ไม่ว่าจะเป็นการปลูกพืชหรือเลี้ยงสัตว์ผู้เรียนต้องดูแลอย่างต่อเนื่อง แต่เมื่อมีกิจกรรมภายในโรงเรียนที่ มากเกินไปทำให้ระยะเวลาในการเรียนไม่ต่อเนื่องการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ เท่าที่ควร และจะมีผลต่อเนื่องไปถึงการวัดและประเมินผลที่เมื่อประเมินผลจากชิ้นงานหรือความเอา ใจใส่ในการปฏิบัติงานจะทำให้ผู้เรียนมีผลการประเมินอยู่ในระดับต่ำด้วย

นายภิญโญ แจงทอง ครูค.ศ. 1 โรงเรียนแม่ปะวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ ในการจัดการ เรียนการสอนดำเนินงานเกษตรในปัจจุบันนี้ ผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ไม่ ชอบทำงานเกษตร ต้องใช้เวลาในการกล่อมเกล่าให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักในงานเกษตร โดยพยายาม อธิบายให้เห็นถึงความสำคัญของงานเกษตรในด้านต่างๆ การนำนักเรียนไปศึกษาดูงานตามสถานที่ ไกลๆโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่องานเกษตรจึงจะสามารถให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานได้ ด้านสื่อการเรียนดำเนินงานเกษตรที่ไม่หลากหลายเนื่องจากวิชาเกษตรถูกจัดให้เรียนนอกห้องเรียน ซึ่ง ความจริงทฤษฎีก็ต้องมีห้อง มีสื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์เช่นกัน จึงทำให้สื่อหลากหลายขึ้น โรงเรียนควร มองเห็นความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนดำเนินงานเกษตรให้มากขึ้น จัดหาสื่อและอุปกรณ์ให้ เพียงพอ จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงจากการได้ปฏิบัติงานจริง ด้านภาระงานของครูที่ มีมากเกินไปทำให้ครูไม่มีเวลาในการสอนอย่างเต็มที่อีกทั้งระยะเวลาในการทำการสอนดำเนินงานเกษตร ที่มีน้อยทำให้การสอนดำเนินงานเกษตรนั้นไม่เต็มที่ไม่เกิดผล จึงควรปรับตั้งแต่โครงสร้างของหลักสูตร ภายในสถานศึกษาเพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางในการปฏิบัติให้มากขึ้น

นางสาวสุดาลักษณ์ สุทธะคำ ครู ค.ศ. 1 โรงเรียนนาโบสถ์พิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ ในการจัดการเรียนการสอนดำเนินงานเกษตรภายในโรงเรียนนาโบสถ์พิทยาคมไม่เน้นการเรียนดำเนินงาน เกษตรเนื่องจากไม่มีผู้สอนที่จบทางด้านเกษตรโดยตรง โดยจะทำการสอนงานเกษตรร่วมกับรายวิชา การงานอาชีพ โดยสอนในภาคทฤษฎีเป็นส่วนใหญ่และเน้นให้ผู้เรียนศึกษาหลักการทำการเกษตรแบบ พอเพียงเป็นหลัก เลือกใช้วิธีการประเมินผลวัดตามศักยภาพของผู้เรียน เน้นการประเมินผลตาม สภาพจริง ประเมินผลจากการปฏิบัติจริง ยิ่งทำให้ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินเนื่องจากผลงานไม่ ปรากฏ เพราะผู้เรียนไม่สนใจ และมีเจตคติไม่ดีต่อวิชาเกษตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นางสาววิตรี ยาคำลือ ครูชำนาญการ โรงเรียนอุ้มผางวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า หลักสูตรด้านงานเกษตรควรมีการพัฒนาให้เหมาะสมกับท้องถิ่นเพราะในพื้นที่โรงเรียนที่ห่างไกล การเรียนเกษตรจำเป็นต้องศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้จริงในประจำวันถ้าศึกษาหลักสูตรที่ทำการเรียนการสอนนั้นงานเกษตรเป็นเพียงส่วนหนึ่งในหลักสูตรแต่ในทางปฏิบัติงานด้านการเกษตรเป็นปัจจัยหลักที่ทำการเรียนการสอน ปลุกฝังให้นักเรียนมีความอดทน มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพด้านงานเกษตรเป็นหลัก

นางจิราภรณ์ ทิอุต ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนตากพิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า หลักสูตรควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เข้ากับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป แผนการสอนควรมีการจำทำให้สอดคล้องกับการนำไปใช้จริง โดยมีการกำหนดลำดับขั้นตอนให้ชัดเจน และทำให้เป็นปัจจุบัน ควรพัฒนาสื่อการสอนทางเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาด้านงานเกษตรเพื่อสร้างความน่าสนใจในการเรียนการสอน เนื่องจากปัจจุบันผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่มีความสนใจด้านวิชางานเกษตรมากนักเพราะเห็นว่าเป็นงานหนัก ไม่สู้งาน ไม่มีความอดทน

นายพนัส รามสูต ครูชำนาญการ โรงเรียนสรรพวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับรายวิชาด้านงานเกษตร ตั้งแต่การบรรจุแต่งตั้งครูจัดสรรบุคลากรให้มีความเหมาะสมกับนักเรียน ควรมีการจัดอบรมเรื่องงานเกษตรให้กับบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีแนวความคิดในลักษณะเดียวกันคือสอนให้ผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ได้จริง เนื่องจากงานเกษตรเป็นงานที่ต้องมีใจรักจึงจะสามารถปฏิบัติงานออกมาได้ดี และงานเกษตรยังมีความจำเป็นต่อชีวิตประจำวันของนักเรียนอย่างมากอีกด้วย ควรกำหนดให้รายวิชาด้านงานเกษตรเป็นรายวิชาหลักแยกออกจากวิชาการงานอาชีพ โดยสิ่งที่ควรปลุกฝังเป็นอย่างแรกได้แก่การปลุกฝังทัศนคติที่ดีต่อวิชางานเกษตรเสียก่อน จึงจะสามารถสอนสิ่งต่างๆได้ง่าย

นายสมคิด พาวงค์ ครูค.ศ. 1 โรงเรียนพบพระวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรพัฒนาหลักสูตรด้านงานเกษตรให้มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น และควรมารวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนเนื่องจากผู้เรียนอยู่ในช่วงวัยที่เก็บเกี่ยวความรู้เพื่อใช้เป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพได้ การสอนเกษตรจึงเป็นรายวิชาที่ควรปลุกฝังให้ผู้เรียนมีใจรักในการทำงาน รักการเรียนรู้ ประยุกต์ใช้ประโยชน์จากสิ่งของธรรมชาติที่มีอยู่รอบๆตัวให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ควบคู่กับการอนุรักษ์ธรรมชาติในท้องถิ่นของตนเองด้วย

นางสาวทัศนีย์ ตรีศรี ครูค.ศ. 1 โรงเรียนแม่จะเรววิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรปรับหลักสูตรด้านงานเกษตรให้ผู้เรียนสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคตหรือสามารถให้ผู้เรียนได้ใช้จริงในชีวิตประจำวันโดยต้องปรับทัศนคติของผู้เรียนเกี่ยวกับงานเกษตรก่อน ต้องทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้อีก และภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตร จะทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้ดี โดยเราจะสามารถวัดและประเมินผลจากผลงานที่ผู้เรียนได้กระทำขึ้นเป็นการวัดผลตามสภาพจริงของผู้เรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่มอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นางสาวสุพรรณิ พิริยาธาตานนท์ ครูค.ศ.2 โรงเรียนสามเงาวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มเติมครูผู้สอนด้านงานเกษตรโดยตรง เนื่องจากเป็นรายวิชาที่ต้องใช้ทักษะ และประสบการณ์ โดยถ้าครูผู้สอนด้านงานเกษตรโดยตรงจะสามารถทำการสอนด้านงานเกษตรได้ดี

นางสาวสาธิตา มัตนามะ ครูค.ศ. 1 โรงเรียนผดุงปัญญา ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรพัฒนาหลักสูตรด้านงานเกษตรให้มีความต่อเนื่องและสนับสนุนให้แยกเป็นรายวิชาเพิ่มเติมจะทำให้สามารถทำการสอนได้อย่างเต็มที่เนื่องจากรายวิชาด้านงานเกษตรต้องใช้ระยะเวลาในการทำงาน และต้องวัดประเมินผลจากผลการทำงานของผู้เรียนจริง

นายวรวิฑูรี นื่อนิม ครูค.ศ.1 โรงเรียนวังหินกิตติวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการอบรมเกี่ยวกับงานเกษตรเพิ่มเติมให้กับบุคลากรเนื่องจากผู้สอนบางท่านไม่ได้จบการศึกษาจากสาขาวิชาด้านงานเกษตร จะทำให้เกิดปัญหาในการทำการเรียนการสอน

ตารางที่ 4.10 แสดงความถี่ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

รายการ	ความถี่
ด้านหลักสูตร	
ควรจัดหลักสูตรเพิ่มเติมในรายวิชาด้านงานเกษตรที่สอดคล้องกับแต่ละท้องถิ่น	15
การปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับงานด้านการเกษตร	7
ให้ผู้สอนเป็นผู้กำหนดหลักสูตรที่ต้องการ	7
ต้องการปรับปรุงหลักสูตรให้วิชาเกษตรเป็นวิชาเอก	6
ด้านแผนการสอน	
ควรทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับการนำไปใช้จริง	8
กำหนดแผนการสอนให้เป็นขั้นตอน	5
จัดทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับความรู้ของผู้เรียน	5
ด้านสื่อการเรียนการสอน	
ควรพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย	9
จัดหาสื่อและอุปกรณ์ให้เพียงพอ	8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ด้านวิธีการสอน	
จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง	12
เน้นการปฏิบัติคู่กับความรู้	9
ด้านกิจกรรมการสอน	
เน้นการปฏิบัติงานในชั่วโมง	9
ปรับระยะเวลาการสอนให้เหมาะสม	4
ด้านการวัดและประเมินผล	
ประเมินผลจากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทักษะศตติ	13
วัดและประเมินผลจากสภาพจริง	8
ข้อเสนอแนะอื่นๆ	
พิจารณาคุณสมบัติครูผู้สอนด้านงานเกษตรที่มีความถนัดทางด้านนั้นๆโดยตรง	10
ผู้สอนควรมีการอบรมเกี่ยวกับงานเกษตรเพิ่มเติม	7
พิจารณาจำนวนครูผู้สอนให้มีความเหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน	6
ปัญหาเกี่ยวกับสภาพพื้นที่สำหรับการเรียนการสอน	3

จากตารางแสดงความถี่ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดพบว่า ควรจัดหลักสูตรเพิ่มเติมในรายวิชาด้านงานเกษตรที่สอดคล้องกับแต่ละท้องถิ่น ด้านแผนการสอนพบว่า ผู้สอนควรทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับการนำไปใช้จริง ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ด้านวิธีการสอน พบว่า ต้องการให้จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ด้านกิจกรรมการสอน พบว่า ให้เน้นการปฏิบัติงานในชั่วโมง ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีข้อเสนอแนะให้ประเมินผลจากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทักษะศตติ และพบว่ามีข้อเสนอแนะอื่นที่สมควรนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขอีกหลายด้าน เช่น พิจารณาคุณสมบัติครูผู้สอนด้านงานเกษตรที่มีความถนัดทางด้านนั้นๆโดยตรง ผู้สอนควรมีการอบรมเกี่ยวกับงานเกษตรเพิ่มเติม พิจารณาจำนวนครูผู้สอนให้มีความเหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก โดยมีสรุปผลการศึกษาแบ่งตามหัวข้อ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก พบว่า ครูที่สอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุอยู่ระหว่าง 30-39 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาเอกส่วนใหญ่เป็นสาขาวิชาเกษตร งานมอบหมายอื่นๆที่ได้รับมอบหมายส่วนใหญ่เป็นงานกิจการนักเรียน จำนวนวิชาที่สอนด้านงานเกษตร 1-3 วิชา ระดับชั้นที่สอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ขนาดของโรงเรียนที่ทำการศึกษาคือเป็นโรงเรียนขนาดกลาง พื้นที่สำหรับจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรมีเพียงพอ ครูส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์การอบรมด้านงานเกษตร

5.1.2 สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในจังหวัดตาก

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรในภาพรวมพบว่า งานเกษตรมีสภาพการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก จำนวน 5 รายการ ได้แก่ ด้านกิจกรรมการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านแผนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน และ ด้านที่อยู่ในระดับปานกลาง 1 รายการ ได้แก่ ด้านหลักสูตร ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังนี้

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านหลักสูตรพบว่าในด้านหลักสูตรมีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากจำนวน 3 รายการ ได้แก่ ผู้สอนด้านงานเกษตรมีความต้องการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรด้านงานเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม รองลงมาคือเห็นว่าหลักสูตรด้านงานเกษตรที่กำหนดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และหลักสูตรด้านงานเกษตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรด้านหลักสูตรอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 3 รายการ ได้แก่ รายวิชาในหลักสูตรงานเกษตรมีความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหมาะสมกับผู้เรียน จัดสรรระยะเวลาการศึกษาในแต่ละรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม และ พัฒนาหลักสูตรดำเนินงานเกษตรมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านแผนการสอนพบว่า มีสภาพการจัดการเรียนการสอนด้าน งานเกษตรมีการวางแผนการสอนอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ มีการวางแผนการสอนอย่าง รอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน รองลงมาคือ ใช้แผนการสอนเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน วางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบตามศักยภาพของผู้เรียน กำหนดแผนการสอนให้บูรณาการกับรายวิชาอื่น ๆ กำหนดลำดับขั้นตอนและกิจกรรมทั้งหมดใน แผนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ สามารถจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนด

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนด้าน งานเกษตรมีการจัดการด้านสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก จำนวน 6 รายการ ได้แก่ มีการจัด ป้ายนิทรรศการ การจัดแสดงผลงานนักเรียน รองลงมาคือ มีการอธิบายกระบวนการเรียนรู้ด้วยการ แสดงให้เห็นเป็นลำดับขั้นการสาธิต มีการศึกษานอกสถานที่ แหล่งความรู้ นอกห้องเรียน มีแหล่ง ค้นคว้าความรู้เรื่องงานเกษตรที่เหมาะสม มีการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ให้ผู้เรียนได้เห็น ได้ยินเสียง ได้สัมผัสด้วยตนเอง ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายในการสอนด้านงานเกษตร สภาพการ จัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรด้านสื่อการเรียนการสอน ที่พบในระดับปานกลาง จำนวน 2 รายการ ได้แก่ พื้นที่สำหรับทำการสอนภาคปฏิบัติในด้านงานเกษตร และการเรียนรู้จากสื่อทาง ภาพยนตร์ และโทรทัศน์ อยู่ในระดับปานกลาง

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านวิธีการสอนพบว่า มีการจัดการเรียนการสอนด้านวิธีการ สอนอยู่ในระดับมากจำนวน 5 รายการ ได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความ คิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นเกี่ยวกับวิชางานเกษตร รองลงมาคือ ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้โดย การให้ปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนศึกษาวิชางานเกษตรที่สมมติขึ้นและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น การนำตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยวกับวิชางานเกษตร ให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักตั้ง ข้อสงสัย และใช้ทักษะกระบวนการสืบสวน สืบเสาะหาความรู้ และมีสภาพการจัดการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอนอยู่ในระดับปานกลางจำนวน 2 รายการ ได้แก่ การกำหนดให้ผู้เรียนฝึกนำความรู้ที่ ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่หลากหลาย และ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนผู้เรียนศึกษา จากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านกิจกรรมการสอน พบว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนการ สอนอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีการกำหนดเกณฑ์ หรือมาตรฐานในการดำเนินกิจกรรม ในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมที่จัดขึ้นมี ความตรงกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีการแนะนำขั้นตอนก่อนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำหนดการวัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน มีระยะเวลาเหมาะสมที่ผู้เรียนจะสามารถดำเนินกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ

สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีสภาพการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ ชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบก่อนทำการประเมิน และ วิธีการประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชางานเกษตร รองลงมาคือแจ้งผลการประเมินเป็นระยะเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงการทำงาน และประเมินผลจากชิ้นงานของนักเรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ การทำกิจกรรม และการประเมินผลกิจกรรม ประเมินผลโดยการศึกษาพฤติกรรม ต่าง ๆ ของผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน จัดให้มีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนตลอดเวลา

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตากตามขนาดของโรงเรียนพบว่าสภาพการจัดการศึกษามีความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน โดยโรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับปานกลาง ($\mu=3.49$) และโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละด้านพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากเพียง 2 รายการ ได้แก่ ด้านแผนการสอน ($\mu=3.60$) และด้านกิจกรรมการสอน ($\mu=3.60$) ส่วนในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกด้าน

5.1.3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตากพบว่า ควรจัดหลักสูตรเพิ่มเติมในรายวิชาด้านงานเกษตรที่สอดคล้องกับแต่ละท้องถิ่น ด้านแผนการสอนพบว่า ผู้สอนควรทำแผนการสอนให้สอดคล้องกับการนำไปใช้จริง ด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า พัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย ด้านวิธีการสอน พบว่า ต้องการให้จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ด้านกิจกรรมการสอน พบว่า ให้นเน้นการปฏิบัติงานในชั่วโมง ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีข้อเสนอแนะให้ ประเมินผลจากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทักษะคิด และพบว่ายังมีข้อเสนอแนะอื่นที่สมควรนำมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขอีกหลายด้าน เช่น พิจารณาคณสมบัติครูผู้สอนด้านงานเกษตรที่มีความถนัดทางด้านนั้นๆ โดยตรง ผู้สอนควรมีการอบรมเกี่ยวกับงานเกษตรเพิ่มเติม พิจารณาจำนวนครูผู้สอนให้มีความเหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

ด้านสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร ในระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก เมื่อพิจารณาร่วมกันในแต่ละด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรมีสภาพการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลางเพียงหนึ่งด้าน สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของ นายประสาร ทهما ครูชำนาญการ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าหลักสูตรด้านงานเกษตรในแต่ละโรงเรียนควรมีความแตกต่างกันมิใช่เพียงแต่การสอนตามหลักสูตรแกนกลางเพียงอย่างเดียว เนื่องจากในบริบทสภาพแวดล้อมที่ต่างกันในแต่ละพื้นที่ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกาญจน์ อะนั้นเอื้อ (2555 : บทคัดย่อ) จะเห็นได้ว่าการเกษตรถือเป็นอาชีพที่มีความสำคัญต่อสังคมไทยเป็นอย่างมาก ฉะนั้นต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสังคม คือ การศึกษาด้านการเกษตร และในการเรียนการสอนเกษตรจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องให้เด็กเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงเพื่อที่จะทำให้เด็กเกิดความรู้ ทักษะและประสบการณ์ สามารถนำไปใช้ประโยชน์หรือการประกอบอาชีพการเกษตรต่อไป แต่ในปัจจุบันการเรียนการสอนวิชาเกษตรในระบบการส่งเสริมเกษตรในโรงเรียนยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรเนื่องจากปัญหาต่างๆ ที่สำคัญคือ ผู้เรียนส่วนใหญ่ มีค่านิยมและทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพเกษตรกรรม ถือว่าเป็นงานที่หนัก จึงไม่ค่อยสนใจต่อการเรียน แม้ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตร แต่ผู้ปกครองยังไม่นิยมให้บุตรหลานเรียนเกษตร เนื่องจากเห็นว่า ต้องใช้แรงกายในการทำงาน มีรายได้ไม่แน่นอน และเป็นอาชีพที่ต่ำต้อยไม่มีเกียรติในสังคม ผู้เรียนเลือกเรียน เพราะต้องการจบหลักสูตร วิชาสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมที่โรงเรียนกำหนดให้นักเรียนเลือกเรียนมีจำกัด ส่งผลให้นักเรียน มีความรู้และทักษะทางวิชาชีพเกษตรกรรมน้อย นักเรียนไม่สามารถนำเอาความรู้วิชาชีพเกษตรกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เมื่อพิจารณาสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรในแต่ละด้านจะพบว่า

1. ด้านหลักสูตรพบว่า หลักสูตรด้านงานเกษตรมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นผลมาจากการไม่ได้รับการพัฒนาจากประสบการณ์อบรมด้านงานเกษตรของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ไม่เคยได้รับการอบรมด้านงานเกษตรคิดเป็นร้อยละ 72.73 ซึ่งเมื่อผู้สอนไม่เคยได้รับการอบรมประกอบกับจำนวนผู้สอนที่ไม่ได้จบการศึกษาทางด้านงานเกษตรโดยตรงทำให้ผู้สอนที่การสอนเกษตรส่วนใหญ่ทำการสอนตามความเข้าใจของตนเองซึ่งทำให้การถ่ายทอดความรู้ด้านงานเกษตรเกิดขึ้นน้อย ผู้สอนไม่มีความรู้ด้านงานเกษตรโดยตรงทำให้ไม่สามารถจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมกับท้องถิ่นของตนเองได้ ซึ่งในการจัดทำหลักสูตรด้านงานเกษตรควรพิจารณาบริบทต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่นเพื่อนำมาเป็นเหตุในการสร้างรายวิชาเพิ่มเติม โดยคำนึงถึงความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ และควรปรับระยะเวลาในการศึกษาแต่ละหลักสูตรให้มีความเหมาะสม ซึ่งมีความสอดคล้องกับข้อเสนอแนะในตารางที่ 4.10 ที่ว่า ควรจัดหลักสูตรเพิ่มเติมในรายวิชาเกษตรที่สอดคล้องกับแต่ละท้องถิ่นผู้สอนด้านงานเกษตรมีความต้องการเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า เปลี่ยนแปลงหลักสูตรด้านงานเกษตรเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันและไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำหนดรายวิชาในหลักสูตรงานเกษตรให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน จากผลการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันรายวิชางานเกษตร มีการทำการเรียนการสอนน้อยมาก ครูส่วนใหญ่ทำการสอน 1-3 รายวิชาในหนึ่งภาคเรียน ซึ่งงานเกษตรเป็นส่วนหนึ่งในวิชาการงานอาชีพพื้นฐาน ร่วมกับการสอน ด้านงานประดิษฐ์ งานช่าง และงานคหกรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยในปัจจุบันไม่นิยมทำการสอนวิชาด้านงานเกษตรเป็นวิชาเพิ่มเติมเนื่องจาก ผู้เรียนมีความสนใจในงานเกษตรน้อยลง และสนใจทางด้านเทคโนโลยีมากขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงใน โลกยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา หิรัญศรีศรีและคณะ (2520 : บทคัดย่อ) ระบุว่า ปัญหาของการจัดการศึกษาเกษตร แบ่งได้เป็นปัญหาด้านหลักสูตร ได้แก่ การจัดการศึกษาเกษตรยัง จัดไม่ตรงกับสภาพสังคมไทย หลักสูตรทุกระดับขาดความต่อเนื่องของการพัฒนาแนวความคิดรวบยอดทางการเกษตร

2. ด้านแผนการสอนพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านแผนการสอนพบว่า มีการวางแผนการสอนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน โดยผู้สอนใช้แผนการสอนเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีการวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบตาม ศักยภาพของผู้เรียน การกำหนดแผนการสอนให้บูรณาการกับรายวิชาอื่นๆ การกำหนดลำดับขั้นตอน และกิจกรรมทั้งหมดในแผนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ ทำให้ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนด สอดคล้องกับ ตารางที่ 4.6 ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทำให้ผู้สอนสามารถ ดำเนินกิจกรรมการสอนได้ตรงกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีการแนะนำขั้นตอนในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างชัดเจน และยังสอดคล้องกับผลการศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลที่ว่าผู้สอนสามารถประเมินผลงานจากชิ้นงานของนักเรียนได้ ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของ รัชนี้ นิธากร (2537 : 99) กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาน่าจะมี บทบาทในการพิจารณาการจัดทำแนวทางการสอน โครงการสอน แผนการสอน และการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร เพื่อผลิตเป็นคู่มือครูในการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรให้สอดคล้องกับสภาพ เป็นอยู่ของท้องถิ่นและเพื่อพัฒนาการเกษตรของท้องถิ่นไปด้วย อันจะช่วยให้เกษตรกรซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนจำนวนมากเกิดความมั่นใจในการผลิตนักเรียนที่สามารถกลับมาช่วยเหลือ ครอบครัวและสังคมได้ เพราะเมื่อการเกษตรที่โรงเรียนมีผลดี เป็นต้นแบบให้แก่ผู้ปกครองโดยมี นักเรียนเป็นสื่อกลาง ทักษะคิดของผู้ปกครองต่อการเรียนวิชาเกษตรจะได้ดีขึ้น

3. ด้านสื่อการเรียนการสอนพบว่า พื้นที่สำหรับทำการสอนภาคปฏิบัติในด้านงานเกษตรมี พื้นที่เพียงพอ แต่พื้นที่นั้นไม่สามารถใช้ประโยชน์ทางด้านงานเกษตรได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากบริเวณ พื้นที่ส่วนใหญ่ของโรงเรียนในจังหวัดตาก มีปัญหาสภาพพื้นที่เป็นดินภูเขา มีความลาดเทสูง ทำให้การใช้พื้นที่ในด้านงานเกษตรยังต้องมีการพัฒนาแก้ไขปัญหาต่อไป และการเรียนรู้จากสื่อทางภาพยนตร์ และโทรทัศน์ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาในตารางที่ 4.5 ด้านวิธีการสอนที่ว่า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเองอยู่ในระดับปานกลาง และในข้อเสนอแนะตารางที่ 4.10 ที่ว่า ควรพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย ในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีทำให้ผู้สอนต้องมีการพัฒนาทางด้านสื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคม ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552 - 2561) โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ เรียนรู้อย่างมีความสุข รู้จักแสวงหาความรู้ได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ ได้เรียนรู้จากสื่อ/เทคโนโลยีจากแหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทนิจ เทียงพูนโภาค (2556 : 17) การสร้างชุดการเรียนรู้เสริมประสบการณ์ที่ใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่สัมพันธ์กัน ด้วยกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนากระบวนการคิด การวิเคราะห์ การทำงานอย่างเป็นระบบ มีเหตุมีผล มีลำดับขั้นตอนของการแก้ไขปัญหา สร้างองค์ความรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง มีทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และมีความสุขกับการเรียนรู้ และเมื่อผู้เรียนมีความสุขจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณีย์ อังสิทธิพูนพร (2556 : 11) ด้านความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการเกษตร โดยครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับการเกษตรเป็นอย่างดี มีความใฝ่รู้หาข้อมูลด้านการเกษตร หาวิธีการใหม่ๆ ในการสอนเกี่ยวกับการเกษตร ติดตามข่าวสาร ความก้าวหน้าด้านการเกษตรเป็นประจำมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง มีเจตคติที่ดีต่องานเกษตร มีความตระหนักในการพัฒนาการเกษตรของโรงเรียน มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองด้านเกษตร และเป็นผู้นำครูเกษตรมืออาชีพ

4. ด้านวิธีการสอนพบว่ามีการจัดการเรียนการสอนด้านวิธีการสอนอยู่ในระดับมากได้แก่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นเกี่ยวกับวิชา งานเกษตร ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้โดยการให้ปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนศึกษาวิชางานเกษตรที่สมมติขึ้นและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น การนำตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยววิชางานเกษตร ให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้จักตั้งข้อสงสัย และใช้ทักษะกระบวนการสืบสวน สืบเสาะหาความรู้ซึ่งมีความสอดคล้องกับความคิดเห็นของนายภิญโญ แจงทอง ครูค.ศ.1 โรงเรียนแม่ปะวิทยาคมได้ให้ข้อเสนอไว้ว่าในการจัดการเรียนการสอนต้องใช้เวลาในการกล่อมเกล่าให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรักในงานเกษตรเพื่อให้ผู้เรียนที่ทัศนคติที่ดีต่องานเกษตรจึงจะสามารถทำให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชลิตา บุญเมืองแสน (2554: 85) ครูควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของครู พ่อแม่ และเพื่อนๆ เช่น การจัดอภิปราย การศึกษานอกสถานที่ หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

5. สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านกิจกรรมการสอน พบว่า มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกรายการ ได้แก่ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นมีการกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานในการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมที่จัดขึ้นนี้ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความตรงกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีการแนะนำขั้นตอนก่อนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ กำหนดการวัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน มีระยะเวลาเหมาะสมที่ผู้เรียนจะสามารถดำเนินกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ สอดคล้องกับตารางที่ 4.3 ด้านแผนการสอนที่ว่ามี การวางแผนการสอนอย่างรอบคอบทุกองค์ประกอบทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมการสอนทั้งหมดได้ตามลำดับขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ และยังสอดคล้องกับมหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ (2556 : www.reg.ksu.ac.th) กล่าวถึงลักษณะกิจกรรมที่ดี คือ การกำหนดเงื่อนไขสำหรับประกอบมีการชี้แนวทางหรือนำทางในการดำเนินกิจกรรมได้เด่นชัดกิจกรรมได้ชัดเจน สามารถวัดผล และสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนได้ กิจกรรมต้องตรงกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

6. สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล พบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการวัดและประเมินผล พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทั้งหมดได้แก่ ชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบก่อนทำการประเมิน และวิธีการประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหา รายวิชางานเกษตร สอดคล้องกับตารางที่ 4.6 ด้านกิจกรรมการสอนด้านงานเกษตรที่ว่ามี การแนะนำขั้นตอนก่อนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ มีการกำหนดการวัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจนซึ่งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญา เรืองแก้ว (2554:51) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้เป็นหน้าที่ของครูที่ต้องทำความเข้าใจกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่หลักสูตรกำหนด และวางแผนการประเมินอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะทำให้ผลการเรียนรู้ที่เกิดกับผู้เรียนมีประสิทธิภาพผลตามที่ต้องการ ด้วยวิธีการและเครื่องมือวัดที่มีคุณภาพและมาตรฐานและเกณฑ์การประเมินที่กำหนดถึงการบรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ รองลงมาคือ แจ้างผลการประเมินเป็นระยะเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุงการทำงาน และประเมินผลจากชิ้นงานของนักเรียน

เมื่อเปรียบเทียบการศึกษาด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตากตามขนาดของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก ต้องการการพัฒนาในด้านหลักสูตร ด้านวิธีการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิธีการสอน และด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นผลมาจากการผู้สอนไม่มีความถนัดทางด้านงานเกษตรโดยตรง และไม่ได้รับการอบรมความรู้ด้านงานเกษตรเพิ่มเติมทำให้ผู้สอนถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านงานเกษตรไม่เต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของนายทวี เอกวิสัย ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนด่านแม่ละเมาวิทยาคมซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ดังนี้ ผู้สอนด้านงานเกษตรควรเป็นผู้กำหนดหลักสูตรที่ต้องการให้เกิดขึ้น พร้อมทั้งพิจารณาคุณสมบัติครูผู้สอนด้านงานเกษตรที่มีความถนัดโดยตรง หากผู้สอนไม่เพียงพอควรมีการอบรมที่เกี่ยวข้องกับงานเกษตรเพื่อใช้ในการสอนเพิ่มเติมจะทำให้การสอนสามารถทำได้มีประสิทธิภาพมากขึ้นกว่าเดิม อีกทั้งพิจารณาจากจำนวนผู้สอนด้านงานเกษตรให้มีอยู่ในโรงเรียนอย่างเพียงพอและเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชดาวรรณ ชีวังกูร (2554 : 24) โดยสรุปหลักการและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนควรทำความเข้าใจธรรมชาติของการเรียนรู้ โดยเฉพาะการทำงานของสมองไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมอง ซึ่งเป็นกลไกการเรียนรู้ที่สำคัญ แนวคิดจากกลไกการเรียนรู้จะช่วยให้เข้าใจระบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งแนวโน้มในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จย่อมมีองค์ประกอบสำคัญที่ควรพิจารณาทั้งในด้านตัวผู้เรียน และคุณสมบัติของผู้สอน อันได้แก่คุณภาพของการจัดการเรียน การสอน และเวลาในการเรียนรู้ของผู้เรียน การพิจารณาจัดชั้นตอนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถได้อย่างแท้จริง ก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้สอนต้องตระหนักในการจัดวางแผนการ สอนระยะยาว และระยะสั้นให้สอดคล้องกัน รวมทั้งการพิจารณารายละเอียดขององค์ประกอบในการจัดการเรียนการสอน นับตั้งแต่การเข้าใจหลักการและทฤษฎีของวิชาที่ทำการสอน การเลือกหรือสร้างสรรค์วิธีการสอน และเทคนิคการสอน รวมทั้งความเข้าใจกระบวนการพัฒนาหลักสูตร สื่อการสอน บทบาทของผู้สอน และผู้เรียน รวมทั้งลักษณะของการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรมีโอกาสในการจัดการเรียนรู้อย่างครบวงจร

จากการศึกษาอย่างรอบด้านสามารถสรุปได้ว่า ผู้สอนด้านงานเกษตรมีความต้องการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรด้านงานเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ผู้สอนด้านงานเกษตรมีการวางแผนการสอน โดยใช้แผนการสอนเป็นตัวกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอน ทำให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนด การใช้สื่อการเรียนการสอน มีการจัดป้ายนิทรรศการ การจัดแสดงผลงานนักเรียนในด้านงานเกษตรเพื่อเป็นการสรุปผลการจัดการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ทั้งยังเป็นการเผยแพร่ผลงานของนักเรียนอีกทางหนึ่ง วิธีการสอนที่ผู้สอนด้านงานเกษตรปฏิบัติมากที่สุดคือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นเกี่ยวกับวิชางานเกษตร ทำให้ผู้เรียนได้แนวความคิดใหม่ๆ ในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง อีกทั้งผู้สอนสามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อการศึกษา ทำให้สามารถนำไปปรับปรุงการสอนในครั้งต่อไปได้ ในการจัดกิจกรรมการสอนด้านงานเกษตรผู้สอนจะทำการกำหนดเกณฑ์หรือมาตรฐานในการดำเนินกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการทำงานต่าง ๆ อีกทั้งในการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมการสอนต่าง ๆ ผู้สอนจะชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบก่อนทำการประเมิน และวิธีการประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชางานเกษตร เพื่อให้ผลการประเมินมีประสิทธิภาพและตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย เรื่อง สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร มีความสอดคล้องกับ ทฤษฎี งานวิจัย และความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น เพื่อให้การศึกษาสภาพการจัดการเรียน การสอนด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตากมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะต่อผู้สอน

1. ผู้สอนจึงควรจัดหลักสูตรเพิ่มเติมในรายวิชาด้านงานเกษตรที่สอดคล้องกับแต่ละท้องถิ่น การปลูกฝังค่านิยมและทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับงานด้านการเกษตรควรมีการจัดทำหลักสูตรที่ สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ในท้องถิ่น
2. ควรจัดการอบรมเพิ่มเติมในการนำเทคโนโลยีในชีวิตประจำวันมาทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผู้สอนเองจะต้องมีความใฝ่รู้ก่อนผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตาม

ข้อเสนอแนะต่อผู้บริหาร

1. ควรมีนโยบายในการจัดสรรงบประมาณในการจัดทำสื่อการสอนในภาคทฤษฎี ควบคู่กับ การจัดสรรอุปกรณ์ที่ใช้ในภาคปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

1. จากการศึกษาพบว่า บุคลากรด้านงานเกษตรมีไม่เพียงพอกับจำนวนของผู้เรียน ผู้สอน ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ด้านงานเกษตรโดยตรงทำให้ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านงานเกษตรได้ และ ผู้สอนด้านงานเกษตรส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับงานเกษตร ดังนั้น ควรมีการจัดการ อบรมเพื่อเพิ่มความรู้ที่เหมาะสมให้กับผู้สอนด้านงานเกษตร และมีการพิจารณาสัดส่วนครูด้านงาน เกษตรในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีให้มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติการเรียนการสอน จริง เพื่อให้สามารถปฏิบัติการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ
กิตานันท์ มลิทอง. 2549. เทคโนโลยีทางการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- กรมวิชาการ. 2545. เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือ
พัฒนาสู่สื่อการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 . กลุ่มพลังการเรียนรู้แบบร่วมมือ. กรุงเทพฯ : ครูสภา
ลาดพร้าว,
- คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. 2555. การเกษตร.
[Online]. Available : <http://www.rdpb.go.th>
- ชลิตา บุญเมืองแสน. 2554. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการเรียนของนักเรียน
มัธยมศึกษาปีที่ 2 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน. วารสารวิชาการ. ปีที่ 14 ฉบับที่ 2
เมษายน – มิถุนายน. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ชัยยงค์ พรมวงศ์. 2523. แนวคิดเทคโนโลยีการศึกษา. เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา (หน่วยที่ 8). นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- ทิวดีล มณีโชติ. 2549. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
นนทบุรี : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ทิตนา เขมมณี. 2545. วิธีการสอนหรือรูปแบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญา เรืองแก้ว. 2554. บทบาทของครูและผู้เรียนในการประเมินผลการเรียนรู้. วารสารวิชาการ.
ปีที่ 14 ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ธานี ลาวัณย์ศิริ. 2555. การวัดและประเมินผล. [Online]. Available : <http://teacher.aru.ac.th>.
- จ่าง บัวศรี. 2543. ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา. กรุงเทพฯ : บริษัท ธนัชการพิมพ์
นันทนิจ เทียงพูนโชค. 2556. การจัดการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญ.
วารสารวิชาการ. ปีที่ 14 ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม. สำนักวิชาการและมาตรฐาน
การศึกษา. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นิคม ชมภูหลง. 2545. วิธีและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตร
สถานศึกษา. มหาสารคาม. อภิชาติการพิมพ์.
- นุชนารถ สิงห์อินทร์. 2550. รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน ระดับ
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาวิชาการขาย ในโรงเรียนเทคโนโลยีสยาม. วิทยาลัย
เทคโนโลยีปัญญาภิวัฒน์.
- ประภัสสร โคตะขุน. 2554. สื่อการเรียนการสอน. [Online]. Available : <http://sites.google.com/site/prapasara>.
- ปัญญา หิรัญรัมย์ และคณะ. 2520. ความรู้พื้นฐานการศึกษาเกษตร กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.
- ปรีชา อินทรสมพันธ์. 2542. “สภาพการเรียนการสอนวิชาการงาน และอาชีพช่างอุตสาหกรรม ตาม
หลักสูตรมัธยมศึกษา ตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเชียงใหม่”. ศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาอาชีวศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พัชรี สว่างทรัพย์. 2543. สรุปผลการดำเนินงานประจำปี 2543 ชมรมห้องสมุดเพื่อการอาชีวศึกษา
และเทคโนโลยี. กรุงเทพฯ
- พิริยะ ตระกูลสว่าง. 2555. สภาพการจัดการเรียนการสอน. [Online]. Available : <http://www.seal2thai.org.th>
- ไพศาล หวังพานิช. 2543. การวัดและประเมินผลระดับอุดมศึกษา . กรุงเทพฯ . สำนักงาน
มาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย
- ภารดี บุญน่วม. 2541. “การศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาการงาน ตาม
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพิษณุโลก”. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชา
ครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ภพ เลหาไฟบูลย์. 2540. แนวการสอนวิทยาศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. ไทยวัฒนาพานิช
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์. 2556. กิจกรรมการสอน. [Online]. Available : <http://www.reg.ksu.ac.th>.
- ยศกาญจน์ เดชสองชั้น. 2553. “การดำเนินงานกิจกรรมการเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27”.
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระ
จอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการเชิงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ราชบัณฑิตยสถาน. 2546. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
- รัชดาวรรณ ชีวภูธร. 2554. “การวิเคราะห์สภาพการเรียนการสอนรายวิชาโรคพืชเบื้องต้น(PLP36021) เพื่อพัฒนาการเรียนรู้นักศึกษา”. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- รัชณี นิธากร. 2537. “การศึกษาสภาพความเป็นครูของครู-อาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตจังหวัดกำแพงเพชรและจังหวัดใกล้เคียง”. วิทยาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาเกษตรศาสตร์. สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.
- วนิดา วัชรกิจ. 2534. “ปัญหาการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่รับนักเรียนชาวเขาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดตาก”. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒน์ สะตวก. 2542. “สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพเกษตรในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตการศึกษา 12” วิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วรรณิ อังสิทธิพูนพร. 2557. “องค์ประกอบคุณลักษณะผู้นำของครูเกษตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตภูมิภาคตะวันตก” ภาควิชาการพัฒนาศึกษากรรมนุษย์และชุมชน. คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ศศิธร น่วมเจริญ. 2545. “การศึกษาความคิดเห็นของหัวหน้าหมวดวิชาเกษตรกรรมโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ต่อสมรรถวิสัยที่จำเป็นของครูเกษตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย” วิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศรีวีไล ชัยขาว. 2543. “สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชา ง 321, ง 322(โครงงานเกษตร) ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 7”. วิทยาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศิริกาญจน์ อะนั้นเอื้อ. 2555. “การส่งเสริมเกษตรในโรงเรียนชุมชนบ้านท่าสองยาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาตากเขต 2” หลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุชาติ ศิริสุขไพบูลย์. 2550. “เอกสารประกอบการฝึกอบรมการเลื่อนวิทยฐานะ”. สาขาวิชา เครื่องกล ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุนทร นาศรี. 2542. “ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรพื้นฐานของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร”. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตลาดกระบัง.
- สุนันทา เต็งเฉียง. 2546. “การใช้แหล่งวิทยาการในชุมชนในการจัดการเรียนการสอนวิชางานเกษตรพื้นฐาน (ง 014)”. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมเกษตร.บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรกิจ อุปันท์. 2548. “ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนเครือข่ายหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเขตภาคเหนือ”. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรมการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรินทร์ เสถียรศิริวัฒน์. 2554. 291 วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 ตุลาคม 2552 – มีนาคม 2553. สาขาวิชาวิศวกรรมเกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- สุธรรม เดชนครินทร์. 2531. “ความพึงพอใจของอาจารย์วิทยาลัยเทคนิค เขตการศึกษา 2”. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒสงขลา.สงขลา
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ . 2535. วิธีการประเมินทางการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ
- สำลี รักสุทธี และคณะ. 2544. เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- เสาวลักษณ์ รัตนิวิชช์. 2551. หลักการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ได้ผล .กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- แสงจันทร์ มโนสร้อย. 2551. สภาพการเรียนการสอนจริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในอำเภอเวียงหนองล่อง.ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต(สาขาพระพุทธศาสนา).
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์.กรุงเทพฯ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- อิธิชา จำปาเงิน. 2544. “ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนกลุ่มสาระ
 การงานอาชีพและเทคโนโลยี ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เขตพื้นที่
 การศึกษาราชบุรี”. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. บัณฑิตวิทยาลัย,
 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- อานิศรา บัวคงดี. 2542. “ปัญหาการเรียนการสอนวิชาโครงการงานเกษตร โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น
 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1” วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์
 เกษตร. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- อัมพล สุขคร. 2542. “ปัจจัยบางประการที่มีผลต่อปัญหาการสอนภาคปฏิบัติวิชาเกษตร ในโรงเรียน
 มัธยมศึกษา เขตการศึกษา 12”. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร.
 บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก. 2555. จังหวัดตาก. [online]. Available : [http://
 www.takpao.go.th](http://www.takpao.go.th)
- Good, Carter V. 1973. *Dictionary of Education*. New York and London : MC Graw-Hill.
- Kerlinger, Fred N. and Pedhazur, Elazer J. 1973. *Multiple Regression in Behavioral
 Research*. New York.
- Langford, 1968. *A prospective longitudinal study to assess psychological changes
 following anterior cruciate ligament re construction surgery*. British Journal
 of Sports Medicine.
- Scriven, M.S. 1969. *An Introduction to Meta-Evaluation* Product Report February.
- Shores, Louis. 1960. *Instructional Materials*. New York : The Ronald Press Company.
- Taba, Hilda. 1962. *Curriculum Development*. New York : Harcourt Brace and
 World”.
- Thorndike, E.L. 1923. *Educational Psychology*. Vol.2 : *The Psychology of Learning*.
 New York : Teachers, College, Columbia University.
- Tyler, R.W. 1969. *Basic Principles of Curriculum and Instruction*. Chicago :
 University of Chicago Press.
- Worthen, B.R. and Sanders, J.R.. 1987. *Educational Evaluation : Alternative
 Approaches and Practical Guideline*. New York : Longman Inc.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกาศคณะกรรมการคุรุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เรื่อง ผลการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการคุรุศาสตร์อุตสาหกรรม โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ขอประกาศรายชื่อหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคุรุศาสตร์เกษตร ซึ่งได้รับอนุมัติเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2557 ให้ดำเนินการดังนี้

นางสาวจันทร์จีรา จันทร์โสม รหัสประจำตัว 56603266 ให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก (State of Agriculture Teaching-Learning Situations in Secondary Schools of Tak Province)" โดยมี ผศ.ดร.รัชดากร พลภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ให้นักศึกษาค้นคว้าและเขียนวิทยานิพนธ์ โดยปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้เสร็จสิ้นภายในเวลาที่กำหนดในระเบียบของสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประกาศ ณ วันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2557

(รองศาสตราจารย์ พิระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
คณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำสั่งคณะกรรมการอุดมศึกษา
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่ 379 /2556

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและ
เค้าโครงวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบสำรอง ของนางสาวจันทร์จิรา จันทรโณม

เพื่อให้การเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ของ นางสาวจันทร์จิรา จันทรโณม รหัสประจำตัว 56603266
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ
จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปรึกษาและพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ ดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 ผศ.ดร.รัชดากร พลภักดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
  2. คณะกรรมการพิจารณาหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์
 ผศ.ดร.กาญจนา บุญภักดิ์ ประธานกรรมการ
 ผศ.ดร.รัชดากร พลภักดิ์ กรรมการ
 ดร.ศราวุธ อินทรเทศ กรรมการ
 รศ.ดร.พีรพงศ์ ทิพนาค กรรมการ (กรรมการภายนอก)
  3. คณะกรรมการสอบสำรอง
 รศ.ดร.นพคุณ ศิริวรรณ กรรมการ (อาจารย์บัณฑิตพิเศษ)
 รศ.ดร.ภักพงษ์ ปวงสุข กรรมการ (อาจารย์บัณฑิตประจำ)
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2556

(รองศาสตราจารย์ พีระวุฒิ สุวรรณจันทร์)
คณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/0379

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

๗๖ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ครูชำนาญการพิเศษสนธยา ปาจรียาวัดน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวจันทร์จิรา จันทร์โถม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก” โดยมี ผศ.ดร.รัชดากร พลภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวจันทร์จิรา จันทร์โถม มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๗-๓๑๔-๓๘๙๔

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔/0379

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ ๑๐๕๒๐

มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษกาญจนา แสงแก้ว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นางสาวจันทร์จิรา จันทร์โหม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษาใน
จังหวัดตาก” โดยมี ผศ.ดร.รัชดากร พลภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและ
เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาวจันทร์จิรา
จันทร์โหม มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. ๐๒-๓๒๙-๘๐๐๐ ต่อ ๓๖๙๒

โทรสาร. ๐๒- ๓๒๙-๘๔๓๖

ติดต่อนักศึกษา โทร.๐๘๗-๓๑๔-๓๘๙๔

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.๓๖๙๒
ที่ ศธ ๐๕๒๔.๐๔ / 0379 วันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ศศิธร จารุสมบัติ

ด้วย นางสาวจันทร์จีรา จันทร์โถม นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตรระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก” โดยมี ผศ.ดร.รัชดากร พลภักดี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามนี้ว่ามีความถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นางสาวจันทร์จีรา จันทร์โถม มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบทแบบสอบถามเพื่อการวิจัยมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(รองศาสตราจารย์วิสุทธิ สุนทรกนกพงศ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามโครงการวิจัย
เรื่อง
สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร
ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนด้านงานเกษตร เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร ระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดตาก โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2** สภาพการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร
  - ตอนที่ 3** ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
2. โปรดพิจารณา และตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง และตามความคิดเห็นของท่าน เพื่อความถูกต้อง สมบูรณ์ของงานวิจัย
3. คำตอบ และความคิดเห็นของท่าน เป็นข้อมูลที่มีค่ายิ่งและสงวนเป็นความลับ สำหรับใช้ประโยชน์เพื่องานวิจัยครั้งนี้เท่านั้น และจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายใดๆ แก่ท่านโดยเด็ดขาด

นางสาวจันทร์จิรา จันทรโณม
ตำแหน่งครูผู้ช่วย โรงเรียนท่าสองยางวิทยาคม
ผู้วิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างต่อไปนี้ตามความเป็นจริง

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ ..... ปี
3. ระดับการศึกษา
  - ( ) ปริญญาตรี
  - ( ) ปริญญาโท
  - ( ) ปริญญาเอก
  - ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....
4. สาขาวิชาที่ศึกษา
  - ( ) ศึกษาศาสตร์/ครุศาสตร์ สาขาวิชาเอก.....
  - ( ) วิทยาศาสตร์
  - ( ) สัตวศาสตร์
  - ( ) เกษตรศาสตร์
  - ( ) เทคโนโลยีสารสนเทศ
  - ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. ตำแหน่งงาน
  - ( ) หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี
  - ( ) ครูประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้และเทคโนโลยี
    - ( ) งานเกษตร
    - ( ) งานคหกรรม
    - ( ) งานประดิษฐ์
    - ( ) งานธุรกิจ
    - ( ) งานช่างๆ
    - ( ) งานอื่นๆ.....
  - ( ) ตำแหน่งงานอื่นๆ
6. งานมอบหมายอื่น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - ( ) งานแผนงานและประกันคุณภาพ
  - ( ) งานวิชาการ
  - ( ) งานกิจการนักเรียน
  - ( ) งานบุคคล
  - ( ) งานธุรการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ( ) งานการเงินและพัสดุ
 ( ) งานบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
 ( ) งานชุมชนและภาคีเครือข่าย
 ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. วิชาที่เกี่ยวข้องด้านเกษตรที่ท่านสอนอยู่ในขณะนี้ มีจำนวน.....วิชา รวมเวลา.....คาบ/สัปดาห์

8. ระดับชั้นที่ท่านสอนวิชาเกษตร

- ( ) ม. 1   ( ) ม. 2   ( ) ม. 3   ( ) ม. 4   ( ) ม. 5   ( ) ม. 6

9. ขนาดของโรงเรียน

โรงเรียนขนาด ( ) เล็ก ( ) กลาง ( ) ใหญ่ จำนวนนักเรียนทั้งหมด..... คน

10. โรงเรียนของท่านมีพื้นที่เพียงพอต่อการทำการสอนด้านงานเกษตรหรือไม่

- ( ) พอ ( ) ไม่เพียงพอ

จำนวนพื้นที่ที่ใช้สอนวิชาเกษตร.....ไร่

11. ท่านเคยได้รับการอบรมด้านงานเกษตรหรือไม่

- ( ) เคย ( ) ไม่เคย

ถ้าเคยท่านได้รับการอบรมในหัวข้อใด.....

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการเรียนการสอน

โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่านที่มีต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนเกษตร

ระดับ 5 หมายถึง ท่านเห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ท่านเห็นด้วยในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ท่านเห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ท่านเห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีท่านเห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

รายการ	ระดับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริง				
	5	4	3	2	1
ด้านหลักสูตร					
1. หลักสูตรด้านงานเกษตรมีความเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในปัจจุบัน					
2. หลักสูตรด้านงานเกษตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น					
3. ระยะเวลาการศึกษาในแต่ละรายวิชาในหลักสูตรมีความเหมาะสม					

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรณีนไปใช้

รายการ	ระดับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริง				
	5	4	3	2	1
4. รายวิชาในหลักสูตรงานเกษตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน					
5. ความต้องการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรด้านงานเกษตรเพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม					
6. หลักสูตรด้านงานเกษตรที่กำหนดสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
ด้านแผนการสอน					
1. ใช้แผนการสอนเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน					
2. วางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบตามศักยภาพของผู้เรียน					
3. กำหนดลำดับขั้นตอนและกิจกรรมทั้งหมดในแผนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์					
6. วางแผนการสอนอย่างรอบคอบในทุกองค์ประกอบของการสอน					
7. มีการบันทึกหลังการสอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนครั้งต่อไป					
8. กำหนดแผนการสอนให้บูรณาการกับรายวิชาอื่นๆ					
9. สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนด					
ด้านสื่อการเรียนการสอน					
1. ใช้สื่อการสอนที่หลากหลายในการสอนด้านงานเกษตร					
2. มีแหล่งค้นคว้าความรู้เรื่องงานเกษตรที่เหมาะสม					
3. มีพื้นที่สำหรับการสอนภาคปฏิบัติในด้านงานเกษตร					
4. มีการเรียนรู้จากสื่อทางภาพยนตร์ และโทรทัศน์					
5. มีการจัดป้ายนิทรรศการ การจัดแสดงผลงานนักเรียน					
6. มีการศึกษานอกสถานที่ แหล่งความรู้ นอกห้องเรียน					
7. มีการอธิบายกระบวนการเรียนรู้ด้วยการแสดงให้เห็น					
เป็นลำดับขั้นการสาธิต					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ระดับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริง				
	5	4	3	2	1
8. มีการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ให้ผู้เรียนได้เห็น ได้ยินเสียง ได้สัมผัสด้วยตนเอง					
ด้านวิธีการสอน					
1. ผู้เรียนมีโอกาสเรียนรู้โดยการให้ปฏิบัติจริง					
2. การนำตัวอย่าง ข้อมูลเกี่ยววิชางานเกษตร ให้ผู้เรียนศึกษาและวิเคราะห์					
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูล ความคิดเห็น และประสบการณ์ในประเด็นเกี่ยวกับวิชางานเกษตร					
4. ให้ผู้เรียนศึกษาวิชางานเกษตรที่สมมติขึ้นและตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น					
5. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนผู้เรียนศึกษาจากบทเรียนสำเร็จรูปด้วยตนเอง					
6. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนผู้เรียนรู้จักตั้งข้อสงสัย และใช้ทักษะกระบวนการสืบสวน สืบเสาะหาความรู้					
7. กำหนดให้ผู้เรียนฝึกนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ ๆ ที่หลากหลาย					
ด้านกิจกรรมการสอน					
1. กิจกรรมต้องตรงกับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้					
2. มีการแนะนำขั้นตอนก่อนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ					
3. กำหนดการวัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน					
4. มีเกณฑ์หรือมาตรฐานในการดำเนินกิจกรรม ในชั้นเรียน					
5. มีระยะเวลาเหมาะสมที่ผู้เรียนจะสามารถดำเนินกิจกรรมให้ประสบผลสำเร็จ					
ด้านการวัดและประเมินผล					
1. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ การทำกิจกรรม และประเมินผลกิจกรรม					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ระดับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เกิดขึ้นจริง				
	5	4	3	2	1
2. ชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนทราบก่อนทำการประเมินผล					
3. การตรวจผลงานนักเรียนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม					
4. วิธีการประเมินผลมีความสอดคล้องกับเนื้อหารายวิชา งานเกษตร					
5. จัดให้มีการวัดและประเมินผลการศึกษา ตลอดเวลา					
6. แจ้งผลการประเมินเป็นระยะเพื่อให้ผู้เรียนปรับปรุง การทำงาน					
7. ประเมินผลโดยการศึกษาพฤติกรรม ต่าง ๆ ของผู้เรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน					
8. ประเมินผลจากชิ้นงานของนักเรียน					

ตอนที่ 3 ความเห็น และข้อเสนอแนะ โปรดเขียนข้อเสนอแนะของท่าน ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้านงานเกษตร

1. ด้านหลักสูตร.....
- .....
- .....
2. ด้านแผนการสอน.....
- .....
- .....
3. ด้านสื่อการเรียนการสอน.....
- .....
- .....
4. ด้านวิธีการสอน.....
- .....
- .....
5. ด้านกิจกรรมการสอน.....
- .....
- .....
6. ด้านการวัดและประเมินผล.....
- .....
- .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวจันทร์จิรา จันทร์โฉม
วัน-เดือน-ปีเกิด	15 มีนาคม 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดนครสวรรค์
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 2/3 หมู่ 7 ตำบลยางตาล อำเภอโกรกพระ จังหวัดนครสวรรค์ 60170
ประวัติการศึกษา	ปีการศึกษา 2550 สำเร็จการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2555 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ค.อ.บ.) สาขาวิชาครุศาสตร์เกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการทำงาน	ปัจจุบันรับข้าราชการครู โรงเรียนท่าสองยางวิทยาคม อำเภอท่าสองยาง จังหวัดตาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้